

Powstańcza rocznica

Tym razem nie będzie masowych obchodów przy pomniku Powstańców Wielkopolskich w Poznaniu czy przed Grobem Nieznanego Żołnierza w Warszawie ani chętnie odwiedzanego przez całe rodziny powstańczego obozu na placu Wolności. Nie zapominamy jednak o 102. rocznicy wybuchu naszej insurekcji. ▶ str. 10-11

FOT. ARTUR BOŃSKI

Z nadzieją o budżecie

– Budżet na rok 2021 nazwałbym budżetem „dobrej nadziei” – mówił marszałek Marek Woźniak, przedstawiając założenia na kolejne 12 miesięcy. Podkreślił też, że to budżet solidarnościowy, elastyczny i proinwestycyjny. Co na to radni, którzy zajęli się projektem na listopadowej sesji sejmiku? ▶ str. 4

Nie chcą weta

Zapowiedź weta ze strony rządów Polski i Węgier wobec unijnego budżetu na lata 2021-2027 wywołała emocje także wśród samorządowców. Po burzliwej dyskusji sejmik przyjął stanowisko wyrażające zaniepokojenie taką perspektywą. Wypowiedziała się też polska delegacja w Europejskim Komitecie Regionów. ▶ str. 2 i 5

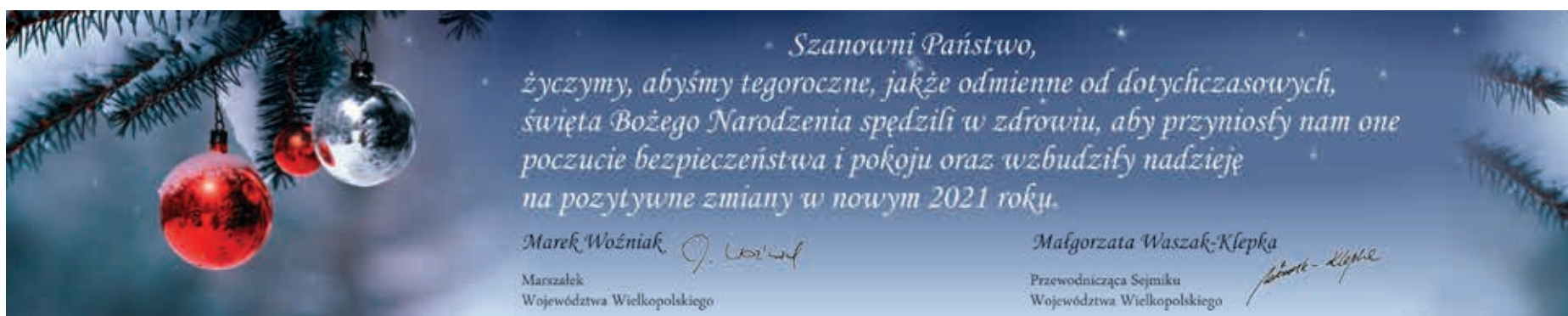

grudzień 2020
nr 12 (235)

MONITOR

WIELKOPOLSKI MAGAZYN SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA

rok XX
ISSN 1642-0918

Szanowni Państwo,
życzymy, abyśmy tegoroczne, jakże odmiennie od dotychczasowych, święta Bożego Narodzenia spędzili w zdrowiu, aby przyniosły nam one poczucie bezpieczeństwa i pokoju oraz wzbudziły nadzieję na pozytywne zmiany w nowym 2021 roku.

Marek Woźniak
Marszałek
Województwa Wielkopolskiego

Małgorzata Waszak-Klepka
Przewodnicząca Sejmiku
Województwa Wielkopolskiego

W pandemii i nie tylko

Jak niezwykle czas ostatnich kilkunastu miesięcy zatrzymali w kadrze uczestnicy tegorocznej edycji konkursu Wielkopolska Press Photo?

Niezwykle okoliczności ostatnich kilkunastu miesięcy spowodowały, że do dotychczasowych pięciu tradycyjnych kategorii organizatorzy po raz pierwszy zdecydowali się wprowadzić nową, zatytułowaną „Czas pandemii”. Mowa o tegorocznej edycji konkursu Wielkopolska Press Photo, którego rozstrzygnięcia niedawno poznaliśmy, a z którego wybrane fotografie przedstawiamy na naszych łamach. Kwestia szeroko rozumianej pandemii dominowała wśród nadesłanych prac, choć warto zauważyć, że nie był to jedyny temat będący w kręgu zainteresowania wielkopolskich fotoreporterów...

Jury nagrodiło i wyróżniło autorów po obejrzeniu 239 zdjęć pojedynczych i 1021 zdjęć w 141 zestawach, nadesłanych przez 67 fotoreporterów.

– Życie to światła i cienie, to wzloty i upadki, raj i czyściec, emocjonalne czernie, biele, szarości i tęcze, wszystko, co widać, co bezwstydnie odtajniono na zdjęciach, co udało się na nich pokazać – skomentował jeden z jurorów Tomasz Reiss. – O ile uboższe byłoby rodzime świadectwo humanizmu i czasów, które go kształtują, gdybyśmy nie mogli ujrzyć,

Zdjęcie Marcina Draba z zestawu „Korowód św. Mikołaja”, nagrodzonego w kategorii „Człowiek i jego pasje”.

zobaczyć Z BLISKA, z czego składa się nasza własna, lokalna tożsamość, gdybyśmy nie mieli fotografii...

Konkurs Wielkopolska Press Photo już od ponad dwóch dekad jest organizowany przez Wojewódzką Bi-

bliotekę Publiczną i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu, a od kilku lat odbywa się pod patronatem medialnym „Monitora Wielkopolskiego”. Nagrody finansowe dla laureatów ufundowała WBPiCAK, a albumy foto-

graficzne dla wyróżnionych – Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego.

My pokazujemy dziś wybrane przez nas zdjęcia, natomiast na stronie wbp.poznan.pl można obejrzeć

wszystkie nagrodzone i wyróżnione fotografie w poszczególnych kategoriach, a także zapoznać się z „wirtualnym wernisażem” pokonkursowej wystawy oraz pobrać (w formacie pdf) jej katalog. ▶ str. 8-9

Będzie audyt

Trwają prace nad projektem audytu krajobrazowego województwa, który po raz pierwszy będzie uchwalony przez sejmik. To może być ważny dokument dla wielu gmin, stąd potrzeba ich udziału w konsultacjach. ▶ str. 2

Dobre wieści

Wszystkie pięć zgłoszonych przez Wielkopolską projektów odbudowy infrastruktury torowej przeszło do kolejnego etapu w programie „Kolej+”. Do regionu dotarły natomiast nowe „elfy2”. To nie koniec dobrych kolejowych wieści. ▶ str. 7

Są pieniądze dla przedsiębiorców

Zakończył się audyt zlecony przez władze województwa, a dotyczący zorganizowanego przez WARP naboru wniosków w ramach Wielkopolskiej Tarczy Antykrzysowej. W efekcie można było rozpocząć podpisywanie umów i wypłatę grantów. ▶ str. 12

Inna strona samorządu

Jak się składa życzenia w warunkach pandemii? Radni zdalnie radzą, co tykać na koronawirusa. Jak Niemcy chcą trafić do naszych serc? Dopiero nam radna zdradza, że wciąż słucha punka i metalu. ▶ str. 16

NA WSTĘPIE

Artur Boiński

DZIWNY ROK

Nie ulega wątpliwości, że 2020 to był dziwny rok. A więc i takiego nieco dziwnego Mikołaja wybraliśmy jako ilustrację na pierwszej stronie. To jedno z nagrodzonych zdjęć w corocznym konkursie Grand Press Photo, których garść jak zwykle pokazujemy na naszych łamach. Cóż, dla fotoreporterów im dziwniej, tym lepiej, co ewidentnie widać po jakości nagrodzonych i wyróżnionych w tym roku obrazów.

Zdaje się jednak, że dla większości z nas tej „dziwności” już naprawdę wystarczy. Któż nie jest zmęczony pandemiczną rzeczywistością wokół i nie tęskni za jakąś tam normalnością (cokolwiek ona dla każdego z nas oznacza)?

Zazwyczaj, jeśli mówimy o czymś, że jest przewidywalne, kojarzy się nam to z nudą. Chyba jednak nie będzie przesadą, jeżeli pozwolę sobie życzyć wszystkim, aby po tym dziwnym roku kolejny był po prostu przewidywalny. ■

Samorząd nagradza

Rozstrzygnięto konkursy „Wielkopolska Otwarta dla Osób z Niepełnosprawnościami” oraz „Aktywna Wieś Wielkopolska”.

33 nagrodzone i 31 wyróżnione sołectwa – tak krócej brzmi podsumowanie czwartej edycji konkursu „Aktywna Wieś Wielkopolska”, realizowanego w ramach samorządowego programu Wielkopolska Odnowa Wsi 2013-2020.

Sołectwa, które zwyciężyły w rywalizacji, otrzymują po 3 tys. zł i tytuł aktywnej wsi, a pozostałe – wyróżnienia. Niestety tegoroczne obciążenia związane z pandemią COVID-19 uniemożliwiły organizację uroczystej gali.

Wicemarszałek Krzysztof Grabowski wyjaśnia, że konkurs promuje ideę wspólnego działania społeczności wiejskich, pokazuje najlepsze wzorce współpracy, integruje mieszkańców.

W listopadzie rozstrzygnięto też inny konkurs: „Wielkopolska Otwarta dla Osób z Niepełnosprawnościami”, organizowany przez podległy samorządowi województwa Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu. Do tegorocznej, dziesiątej edycji przedsięwzięcia, zgłoszono 24 projekty.

Kapituła, której przewodniczyła Paulina Stochniałek z zarządu województwa, wybrała trzech laureatów. Zwyciężyło Stowarzyszenie Krok po kroku HSA z Piły za projekt „Odkryj Nurkowanie HSA”. Drugie miejsce zajęła Fundacja im. Doktora Piotra Janaszka PODAJ DALEJ z Konina za „Mieszkania treningowe dla osób z niepełnosprawnością ruchową”, a trzecie miejsce – chodzieskie Stowarzyszenie na Górze i jego inicjatywa „Puszczeni na głębokie wody”. RAK

Warto kupować nasze

Samorząd województwa kontynuuje wiosenną akcję „Wspieraj Wielkopolskich Producentów!”.

Chodzi o to, by pomóc przetrwać trudny czas podmiotom skupionym w Sieci Dziedzictwa Kulinarne Wielkopolska.

Pandemia koronawirusa trwa, dlatego hotelarze, restauratorzy, producenci, przetwórcy i sprzedawcy (oferujący tradycyjne regionalne specjały) nadal podlegają ograniczeniom działalności. To trudne czasy dla biznesu i ważne jest każde wsparcie dla naszych przedsiębiorców. Planując przedświąteczne zakupy, można np. skorzystać z oferty tych podmiotów, które prowadzą

sprzedaż zdalną z dowozem do domu lub odbiorem bezpośrednio u producenta.

– Zachęcam do solidarnego wspierania wielkopolskich producentów i podczas zakupów do wyboru lokalnych produktów spożywczych. Mamy gwarancję najlepszej jakości oraz wyjątkowego smaku – przekonuje wicemarszałek Krzysztof Grabowski.

Aby dołączyć do akcji, wystarczy wejść na stronę Sieci Dziedzictwa Kulinarne Wielkopolska (www.sdk-wlkp.pl) lub skorzystać z aplikacji Kulinarne Wielkopolska, wybrać interesujący nas produkt lub restaurację i złożyć zamówienie online bądź telefonicznie. RAK

Cenne krajobrazy

Powstaje audyt, który pomoże chronić wyjątkowe widoki w regionie.

Audyt krajobrazowy województwa zostanie, w myśl nowych przepisów, uchwalony przez sejmik po raz pierwszy. Na razie sejmikowe komisje zapoznały się z pracami nad dokumentem, które są prowadzone przez Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego przy współpracy z powołaną przez marszałka radą naukową.

Celem audytu jest identyfikacja wszystkich typów krajobrazów występujących w województwie, określenie ich cech charakterystycznych i unikatowych oraz ocena wartości. Wskazane zostaną krajobrazy priorytetowe, czyli szczególnie cenne dla społeczeństwa ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe i estetyczno-widokowe. Do tej kategorii zalicza się także obszary objęte ochroną prawną: parki kulturowe, parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe i obszary chronionego krajobrazu.

Zgodnie z przepisami w opracowaniu identyfikuje się zagrożenia dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu i wskazuje niezbędne działania w celu jego zachowania i ochrony. Można też zasugerować lokalne formy architektoniczne zabudowy oraz sformułować postulaty utworzenia lub powiększenia parku krajobrazowego

Takie widoki warto chronić – na zdjęciu wiatrak koźlak w krajobrazie wiejskim.

go lub obszaru chronionego krajobrazu.

Najważniejszą częścią powstającego dokumentu będą wnioski i rekomendacje dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazów priorytetowych i tych w obrębie obszarów prawnie chronionych. Zapisy tej części audytu delegowane są następnie do dokumentów planistycznych, zarówno szczebla regionalnego, jak i lokalnego. Oznacza to, że ustalenia audytu muszą zostać uwzględnione przy sporządzaniu studiów uwarunkowań i kierunków za-

gospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Stąd dużego znaczenia nabiera rozpoczynająca się właśnie, a poprzedzająca uchwalenie dokumentu, procedura formalnoprawna, w której wezmą udział lokalne samorządy i instytucje mające wpływ na ochronę środowiska czy zachowanie zabytków. – Audyt krajobrazowy jest sporządzany po raz pierwszy w historii planowania rozwoju regionu, niezwykle ważny jest więc udział

partnerów samorządowych i mieszkańców w procesie tworzenia tego dokumentu – podkreślają przedstawiciele WBPP. – Dlatego odbędą się szerokie konsultacje społeczne projektu wraz z dyskusją nad zaproponowanymi rozwiązaniami.

Także sejmikowi radni podczas prac komisji podkreślali wagę, jaką zapisy audytu mogą mieć w przyszłości dla rozwoju poszczególnych gmin w województwie, apelując o aktywny udział lokalnych samorządów w pracach nad dokumentem. ABO

Na sport i turystykę

Zarząd województwa zatwierdził konkursy na granty dla samorządów i organizacji pozarządowych.

3,8 mln złotych na „szatnie na medal”, 1,7 mln na wsparcie wielkopolskiej lekkoatletyki i 450 tys. na poprawę infrastruktury wokół szlaków turystycznych w naszym regionie. O te pieniądze będą mogły wnioskować samorządy przygotowujące inwestycje z zakresu sportu i turystyki.

Nabór rozpocznie się już 4 stycznia 2021 roku, a zakończy – 5 lutego.

Przypomnijmy też, że do 4 stycznia trwa konkurs ofert dla organizacji pozarządowych zajmujących się turystyką i krajoznawstwem. Do podziału jest 150 tys. zł na projekty (np. znakowanie szlaków, rozwój infrastruktury) realizowane od 15 marca do 31 grudnia 2021 roku.

Więcej szczegółów o tych naborach na stronie www.umww.pl. RAK

Regiony o budżecie UE

26 listopada, podczas posiedzenia Komisji ds. Polityki Spójności Terytorialnej i Budżetu UE (COTER) Europejskiego Komitetu Regionów, marszałek Marek Woźniak przedstawił oświadczenie w sprawie zapowiedzianej przez rząd Polski i Węgier groźby zablokowania pakietu budżetowego UE.

Marszałek w imieniu polskiej delegacji wyraził zaniepokojenie zapowiedzią weta z powodu objęcia pakietu budżetowego UE klauzulą praworządności.

„Praworządność to jedna z najważniejszych wartości, na których opiera się Unia Europejska” – czytamy w oświadczeniu.

Marek Woźniak podkreślił, że opóźnienie przepływu funduszy unijnych byłoby ogromnym zagrożeniem dla samorządów, bo uniemożliwiłoby realizację wielu inwestycji. Oprócz Funduszu Od-

Oświadczenie w KR przedstawił marszałek Marek Woźniak.

gospodarkę całej UE z kryzysu wywołanego pandemią COVID-19, późniejszy dostęp do pieniędzy unijnych dotyczyłby też Funduszu Sprawiedliwej Transformacji. Ma on zapewnić regionom środki na łagodzenie skutków odchodzenia od węgla.

Oświadczenie spotkało się z poparciem wielu przedstawicieli władz lokalnych i regionalnych z różnych krajów UE. Podkreślali oni, że praworządność jest podstawową wartością w Europie. Z treścią stanowiska nie zgodzili się z kolei zasiadający w KR przedstawiciele PiS. RAK

Kropiółka dla lotniska

Poznańska Ławica dostała niespełna 7 mln zł dofinansowania w ramach rządowej pomocy dla lotnisk.

To kropka w morzu potrzeb, bo już kilka miesięcy temu władze lotniskowej spółki w Poznaniu (jej udziałowcem jest m.in. województwo) szacowały, że jej tegoroczny bilans może zamknąć się stratą rzędu 30 mln zł.

Głównym powodem kłopotów finansowych spółki jest oczywiście spowodowany pandemią dramatyczny spadek liczby pasażerów. W ostatnich tygodniach sytuacja jeszcze się pogorszyła. Przez dużą część listopada z Ławicy (i to nie codziennie) można było polecieć tylko do Warszawy, Amsterdamu i Dublina). Od 1 grudnia wróciło połączenie do Londynu, a Lufthansa, Ryanair i Wizz Air zapowiedziały wznowienie lotania na wielu trasach w drugiej połowie miesiąca, przed świętami. ABO

WCO znów się rozrośnie

Nowe ambulatorium powstanie przy ul. Strzeleckiej w Poznaniu.

Dzięki nakładom samorządu województwa podległe mu Wielkopolskie Centrum Onkologii w Poznaniu wzbogaci się o nowy budynek ambulatoryjny. Podpisaniu umowy na jego budowę towarzyszyła 17 listopada konferencja online z udziałem lekarzy, samorządowców, przedstawicieli organizacji pacjentów i dziennikarzy.

– Ta inwestycja pozwoli na przeniesienie usług ambulatoryjnych z różnych części szpitala oraz na ich udzielanie na większą skalę i w odpowiednich warunkach, także z uwzględnieniem wyzwań, jakie pojawiły się w związku z pandemią – podkreślił dyrektor WCO prof. Julian Malicki.

Budynek stanie od strony ul. Strzeleckiej, z której prowadzić będzie od niego główne wejście. Powierzchnia całkowita tej ciekawej bryły to 6800 m². Zaplanowano 6 kondygnacji nadziem-

Budynek ma ciekawie wpisać się w przestrzeń tej części miasta.

Prof. Julian Malicki zaprezentował podpisaną umowę.

nych, a na dachu zielony taras. Oprócz gabinetów ambulatoryjnych przestrzeń ta pomieści też 3 nowe sale chirurgiczne (w sumie WCO będzie więc miało już 9 sal operacyjnych), pododdział z 40 stanowiskami do dziennej chemioterapii, salę konferencyjną.

Ambulatorium będzie kolejnym z kilku obiektów tworzących kompleks WCO w centrum Poznania. Ma być połączone z istniejącą zabudową przez budynek centralnego bloku operacyjnego, co zapewni efektywny ruch pacjentów na terenie placówki. Jest to niezwykle istotne przy realizacji ponad 1000 świadczeń dziennie. Jak podkreślają przedstawiciele WCO, w architekturze budynku ważne jest również to, że jego wnętrza zostały zaprojektowane tak, by pozytywnie wpływać na samopoczucie pacjentów, a przez dostosowane wyposażenie zapewniać poczucie komfortu i bezpieczeństwa.

– To niezwykle potrzebna i oczekiwana inwestycja. Już wizualizacja uświadamia, że będzie to nowoczesny i funkcjonalny budynek, choć nie ukrywam, że dość drogi – mówił marszałek Marek Woźniak. Podkreślił jednocześnie, że w projekcie przyszłorocznego budżetu województwa zarezerwowano pieniądze na tę budowę (w sumie samorząd przeznaczy na nią 29 mln zł), a także na zakup dla WCO kolejnego narzędzia CyberKnife.

– Rak to choroba, która nie pozwala czekać. Jej leczenie wymaga ciągłych nakładów i wysiłków zarówno finansowych, jak i naukowych – zaznaczyła z kolei Paulina Stochniałek z zarządu województwa. Zauważyła również, że zaplanowany w podpisanej umowie czas budowy ambulatorium (2,5 roku) pozwala zakładać, że jeszcze w tej kadencji samorządu będzie można cieszyć się z zakończenia inwestycji przy ul. Strzeleckiej. ABO

Dla psychiki

Zarząd województwa zatwierdził plan rozmieszczenia w Wielkopolsce centrów zdrowia psychicznego. Pacjent ma znaleźć pomoc w każdym powiecie.

Specjalny dokument ustala warunki i możliwości realizacji pilotażu centrów zdrowia psychicznego w Wielkopolsce (więcej szczegółów w kolejnym numerze „Monitora”).

– Zdrowie psychiczne to ważna dziedzina opieki zdrowotnej. Istotne, by ludzie potrzebujący wsparcia w tym zakresie wiedzieli, dokąd się kierować, by otrzymać pomoc – mówi marszałek Marek Woźniak.

Plan został przygotowany przez Urząd Marszałkowski w Poznaniu przy współpracy z samorządami oraz członkami Zespołu do spraw Ochrony Zdrowia Psychicznego. Przewodniczy mu Paulina Stochniałek z zarządu województwa, która podkreśla, że choroby psychiczne to najczęstsza przyczyna samobójstw. I dodaje: – Diagnostyka w Polsce musi się rozwijać, a dostęp do specjalistów w dziedzinie psychiatrii jest najlepszy wtedy, gdy jest szybki. RAK

Jak sobie radzić w dobie pandemii

Samorząd województwa, walcząc z koronawirusem, wspomaga medyków, udostępnia łóżka chorym na COVID-19, zdobywa doświadczenie na forum międzynarodowym.

Choć ze względu na zmieniające się decyzje wojewody i NFZ sytuacja jest dynamiczna, można uznać, że w szczytowym okresie w listopadzie w placówkach podległych samorządowi województwa było przygotowanych aż 900 „łóżek covidowych”. Miejsca dla pacjentów z koronawirusem wyodrębniono aż w 14 z 18 marszałkowskich SPZOZ-ów.

Już setki milionów

O poczynaniach województwa związanych z przeciwdziałaniem pandemii marszałek Marek Woźniak poinformował przy okazji spotkania z dziennikarzami, podczas którego zaprezentowano projekt przyszłorocznego budżetu. Już w kwietniu samorząd rozpoczął procedury, dzięki którym udało się zakupić 138 respiratorów, w tym 10 transportowych. 100 sztuk sprzętu trafiło do szpitali powiatowych w Wielkopolsce, pozostałe wspierają pracę szpitali wojewódzkich.

– Wiosną taka decyzja mogła wydawać się nieco na wyrost, jednak obecnie te respiratory są niezbędne. Ponadto są dobrej klasy i pochodzą

O doświadczeniach szpitali i władz regionalnych w walce z koronawirusem Wielkopolanie rozmawiali z zagranicznymi partnerami podczas konferencji „Bezpieczny szpital w czasie pandemii SARS-CoV-2”.

Jak wyliczono w UMWW, dzięki wygospodarowanym przez województwo środkom unijnym na różne formy działań związanych z reakcją na pandemię przeznaczono już znacznie ponad 350 mln zł

z pewnego źródła – podkreślił Marek Woźniak. – Chcemy też na rozstrzygnięcie przetargu na zakup 16 karet, które wzmocnią system

transportu chorych w tym trudnym czasie.

W czasie pandemii samorząd za ponad 33 mln zł zakupił też środki ochrony oso-

bistej, w tym setki tysięcy maseczek chirurgicznych, przyłbic i rękawic – tych ostatnich było ponad pół miliona sztuk. To wsparcie trafiło do 47 szpitali w województwie.

Jak wyliczono w UMWW, dzięki wygospodarowanym przez województwo środkom unijnym (głównie z WRPO 2014-2020, ale też z tzw. instrumentów zwrotnych z poprzedniego WRPO) na różne formy działań związanych z reakcją na pandemię przeznaczono już znacznie ponad 350 mln zł. Obejmuje to m.in. wspomniane zakupy dla placówek medycznych, wsparcie

dla przedsiębiorców (granty i pożyczki płynnościowe), dofinansowanie działań w obszarze polityki społecznej, dotacje dla jednostek prowadzących badania nad koronawirusem lub programy dla różnych grup pacjentów.

Jak to robią inni?

Samorząd województwa stara się też pomóc naszym placówkom w zdobywaniu jak najlepszej wiedzy z zakresu walki z koronawirusem, w tym płynącej z doświadczeń międzynarodowych. Służyła temu, zorganizowana 1 grudnia z inicjatywy Wielkopolski, konferencja online zatytułowana „Bezpieczny szpital w czasie pandemii SARS-CoV-2”.

Do rozmowy zaproszono partnerów z krajów, które w wysokim stopniu zmagają się z pierwszą falą pandemii: Korei Południowej, Tajwanu, Włoch, Hiszpanii, Szwecji, Niemiec i Holandii. Gospodarzem wydarzenia była Paulina Stochniałek z zarządu województwa, a uczestniczyli w nim także przedstawiciele UMWW i poznańskich placówek: Szpitala Wojewódzkiego oraz Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego.

Paulina Stochniałek przedstawiła sytuację placówek medycznych w kontekście pandemii w Wielkopolsce. Podkreśliła, że zależy nam na poznaniu najlepszych roz-

wiązań najważniejszych szpitali z zagranicy oraz procedur przygotowanych zarówno dla placówek medycznych, jak i dla administracji publicznej. Materiały z konferencji zostały przekazane szpitalom z Wielkopolski.

Dotknięty transport

O koronawirusie, a konkretnie o wpływie pandemii na rozwój obszarów podmiejskich, rozmawiano także w ramach unijnej sieci PURPLE, do której należy Wielkopolska. 2 grudnia odbyło się – w trybie zdalnym – zgromadzenie ogólne tej platformy współpracy. O roli transportu zbiorowego w tym trudnym okresie oraz wynikających z niego zagrożeniach dla tej sfery działalności samorządu regionu mówił wicemarszałek Wojciech Jankowiak.

– Aktualnie pozostajemy z wieloma pytaniami bez odpowiedzi. Jak długo potrwa pandemia? Jak długo będzie ograniczona działalność kolei? I najważniejsze, czy w sytuacji powrotu do „normalnego” życia społeczno-gospodarczego preferencje wielkopolskich pasażerów będą takie same jak na początku roku 2020 – zastanawiał się Wojciech Jankowiak. Wskazał też na potrzebę rozwiązań systemowych, które pozwolą skuteczniej reagować na nieprzewidziane sytuacje. ABO

SEJMIKOWE PYTANIA

PRZEDSTAWIAMY TEMATY, KTÓRE RADNI PORUSZALI 30 LISTOPADA, PODCZAS XXIV SESJI SEJMIKU, W RAMACH PUNKTU „INTERPELACJE I ZAPYTANIA”.

Marek Sowa (PiS) w nawiązaniu do planowanego na 12 grudnia zakończenia remontu trasy kolejowej między Starym Bojanowem a Leszmem wnioskował o przedłużenie kursowania pociągów Poznańskiej Kolei Metropolitalnej do Leszna od wejścia w życie kolejnego nowego rozkładu jazdy lub od czerwca 2021 roku.

Adam Bogrycewicz (PiS) w swojej wypowiedzi nawiązał do udziału w spotkaniu dotyczącym wsparcia z programu „Mosty dla regionów” na przeprawę przez Noteć w ramach drogi wojewódzkiej nr 242 w miejscowości Żuławka. Podziękował za działania podjęte w tej sprawie przez wicemarszałka Wojciecha Jankowiaka i dyrektora Wielkopolskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich Pawła Katarzyńskiego.

Przemysław Ajchler (KO) interpelował w sprawie dokończenia remontu drogi wojewódzkiej nr 160 z Międzychodu do Sowiej Góry oraz zwrócił uwagę na potrzebę naprawy będącego w najgorszym stanie technicznym odcinka drogi wojewódzkiej nr 198.

Jerzy Lechnerowski (niezrzeszony) złożył interpelację w sprawie budowy ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 431 w Puszczykowie, na odcinku od ul. Niwka Stara do ul. Nadwarciańskiej.

Filip Kaczmarek (KO) wystosował zapytanie w sprawie zabezpieczenia w budżecie województwa na 2021 rok środków na Wielkopolski Szlak Pracy Organicznej. Radny chciał wiedzieć, jaki jest szacowany koszt tego przedsięwzięcia i czy wydatki na nie obejmuje kwota zarezerwowana na utworzenie nowo wydzielonej instytucji kultury w pałacu w Winnej Górze.

Paulina Stochniałek (KO) w imieniu kilku podległych samorządowi województwa placówek oświatowych odniosła się do wypowiedzi radnej Łucji Zielińskiej z wcześniejszej sesji, wskazując m.in. na wysoką zdawalność egzaminów zawodowych w tych szkołach.

Łucja Zielińska (PiS) w odpowiedzi do powyższego wskazała, że w swoim wcześniejszym wystąpieniu ustosunkowała się do omawianego raportu oświatowego, podkreślając potrzebę zwrócenia uwagi na wyniki egzaminów.

Ponadto radni złożyli następujące pisemne interpelacje i zapytania: **Ewa Panowicz (KO)** – w sprawie możliwości dofinansowania hospicjum domowego Stowarzyszenie KOLORY w Lesznie; **Adam Bogrycewicz (PiS)** – w kwestiach dotyczących: koncepcji budowy obwodnicy Trzcianki oraz współfinansowanej przez samorząd województwa przebudowy drogi śródpolnej Gądek – Pokrzywnica w gminie Szydłowo; **Andrzej Pichet (KO)** – z prośbą o wykonanie ścieżki pieszo-rowerowej przy drodze wojewódzkiej nr 450 w Gostyczynie; **Agnieszka Grzechowiak (SLD-LR)** – ponownie na temat wytyczenia i oznakowania przejścia dla pieszych przez drogę wojewódzką nr 190 w Kobylcu (gmina Szydłowo); **Zofia Itman** – w sprawach: taboru samochodowego w konińskim Wojewódzkim Ośrodku Ruchu Drogowego oraz (ponownie) przekształcenia ziemi rolnej na budownictwo i inne cele; **Krzysztof Sobczak (PiS)** – z pytaniem o wydatki samorządu województwa na zapobieganie, przeciwdziałanie i zwalczanie COVID-19; **Marzena Wodzińska (KO)** – na temat postulatów rolników oraz producentów maku i konopi o wcześniejsze wydawanie decyzji dotyczących wyznaczenia tych upraw.

Z nadzieją o budżecie

Sejmik rozpoczął dyskusję o finansach województwa na 2021 rok.

Zbliżający się koniec roku to czas debaty nad najważniejszymi dokumentami finansowymi w Wielkopolsce. Radni w pierwszym czytaniu (podczas posiedzeń komisji i w trakcie sesji sejmiku, która w trybie zdalnym odbyła się 30 listopada) przeanalizowali założenia do budżetu województwa na 2021 rok oraz do wieloletniej prognozy finansowej regionu.

Skarbnik województwa Elżbieta Kuzdro-Lubińska poinformowała, że w przyszłym roku dochody wielkopolskiego samorządu wyniosą 1 mld 617 mln zł, a wydatki zaplanowano na 1 mld 984 mln zł. Deficyt zostanie sfinansowany dzięki obligacjom i pożyczce z Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

Drugi, kolej i ochrona zdrowia

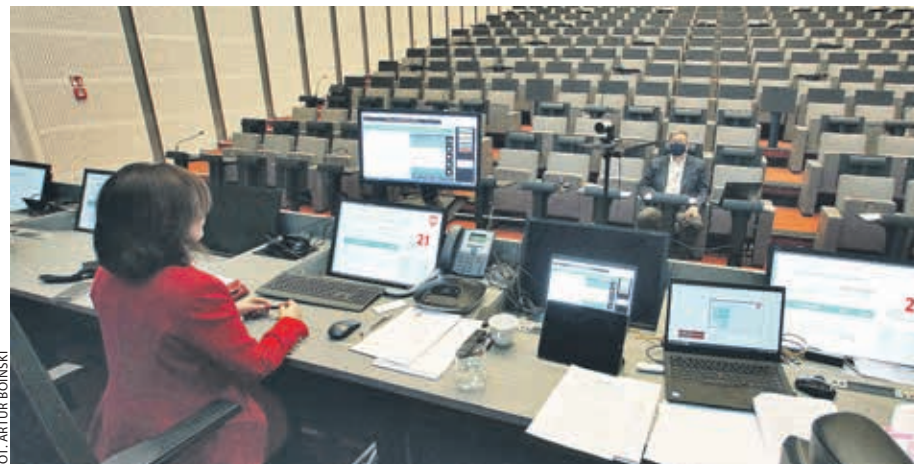
Największe wydatki w budżecie stanowią tradycyjnie inwestycje drogowe i kolejowe (w tym dofinansowanie pasażerskich przewozów kolejowych), na które planujemy przeznaczyć 823,7 mln zł (w tym na drogi 432,2 mln). To wzrost o 115 mln zł, biorąc pod uwagę tegoroczne nakłady w tych dziedzinach. Przykłady? Wśród największych zadań drogowych są m.in. budowa obwodnic Wroniek i Gostynia oraz budowa mostu przez rzekę Wartę w Rogalinie. Ponadto za kwotę 76,5 mln zł kupimy trzy kolejne pociągi „elf2”.

– Drugim ważnym segmentem w budżecie województwa jest ochrona zdrowia, w którą zainwestujemy prawie 400 mln zł. Najwięcej wydamy na dokończenie budowy Wielkopolskiego Centrum Zdrowia Dziecka w Poznaniu, ale równie istotne są inwestycje Wielkopolskiego Centrum Onkologii oraz przedsięwzięcia realizowane w innych naszych szpitalach – wliczała Elżbieta Kuzdro-Lubińska.

Inwestujemy w kulturę

Analizując wydatki, nie sposób nie wspomnieć o zaplanowanych kilku inwestycjach z obszaru kultury, w tym m.in. modernizacji sceny głównej Teatru Wielkiego w Poznaniu, rozbudowie infrastruktury Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, otwarciu nowej instytucji kultury związanej z gen. J. H. Dąbrowskim w Winnej Górze.

W budżecie zarezerwowano też pieniądze na szereg przedsięwzięć edukacyjnych, a także w zakresie ekologii

Radni obradowali zdalnie, a w sali sesyjnej UMWW usiadła przewodnicząca sejmiku Małgorzata Waszak-Kleпка.

i ochrony środowiska, np. na nowy projekt „Life after coal”, wspierający wschodnią Wielkopolskę w procesie transformacji energetycznej.

Od wielu lat ważnymi elementami w budżecie województwa są także programy integracji społecznej (skierowane do seniorów, osób z niepełnosprawnościami, bezrobotnych) oraz liczne projekty związane ze sportem i turystyką.

Ambitny, elastyczny i solidarnościowy

– Budżet na rok 2021 nazwałbym budżetem „dobrej nadziei”, bo mamy nadzieję, że przyszły rok będzie rokiem

cytatywy realizowane przez samorządy lokalne, organizacje pozarządowe, policję czy państwową straż pożarną. To także budżet elastyczny, ponieważ mamy zapisane w nim rezerwy celowe (aż 83 mln zł), które możemy wykorzystać na konkretne wydatki w 2021 roku – podkreślił Marek Woźniak.

Finanse a pandemia

Podczas sesji sejmiku marszałek Marek Woźniak podkreślał, że to specyficzny budżet, bo ze względu na pandemię koronawirusa nie do końca jasne jest, jak będą kształtowały się dochody regionu (zwłaszcza z podatku

Czy będą zmiany?

Radni, zwłaszcza z klubu PiS zgłosili kilkanaście poprawek do projektu. Zbigniew Czerwiński apelował o: większe wydatki na budowę zbiorników retencyjnych i na program „Deszczówka”, kontynuację projektu „Razem Skuteczniej Bis”, wsparcie na zbiórkę eksponatów i pamiątek dla Muzeum Powstania Wielkopolskiego.

– 2020 rok pokrzyżował wiele naszych działań, dlatego warto kontynuować te programy samorządu, które się sprawdziły. Mam nadzieję, że te poprawki znajdą uznanie zarządu – stwierdził szef klubu PiS.

Adam Bogrycewicz zabiegał o dotację na modernizację pracowni cytostatyków w szpitalu w Pile. Wnioski o przygotowanie dokumentacji na budowę ścieżek rowerowych przy drogach wojewódzkich złożyli radni: Zofia Itman, Robert Popkowski, Krzysztof Sobczak oraz niezrzeszony Jerzy Lechnerowski. Z kolei Marek Sowa wniosł o: wydłużenie kursowania pociągów PKM do Leszna, rezygnację z opłat za przewóz rowerów w pociągach, wsparcie dla Muzeum Okręgowego w Lesznie.

Skąd wziąć na to pieniądze? Według PiS, ograniczając np. wydatki na promocję województwa, wynagrodzenia w urzędzie i w ROPS, likwidując program in vitro, zmniejszając rezerwy celowe.

O wpisaniu do rezerwy przebudowy drogi nr 432 ze Środy Wlkp. do Ruszkowa i wykonania przejścia dla pieszych w Kobylcu na drodze nr 190 zaapelował z kolei szef klubu radnych SLD-LR Adam Cukier.

Marszałek Marek Woźniak zapowiedział, że zarząd województwa przyjrzy się tym uwagom, a ostateczne decyzje sejmik podejmie 21 grudnia.

Ze względu na pandemię nie do końca jasne jest, jak będą kształtowały się dochody regionu, np. z podatku CIT

w miarę normalnej pracy, zapewne w drugiej części, bo w pierwszej będziemy jeszcze zmagać się z pandemią – mówił 13 listopada podczas zdalnego spotkania z dziennikarzami marszałek Marek Woźniak. – To budżet ambitny i konsekwentny, bo podobnie jak poprzednie, jest rozwojowy, pomimo wszystkich trudności i spadku dochodów wynikających ze zmian podatkowych CIT i PIT. To także, podobnie jak w latach ubiegłych, budżet proinwestycyjny, z bardzo wysokim wskaźnikiem wydatków majątkowych, kosztem wydatków bieżących, które minimalizujemy.

Na inwestycje w 2021 roku przeznaczymy 955 mln zł, czyli wzrosną one o 216,2 mln zł w porównaniu z rokiem 2020.

– To jest także budżet solidarnościowy, bo od lat inspirowany i wspieramy in-

CIT) oraz jak będzie wyglądała realizacja poszczególnych zadań.

– Jako województwo jesteśmy dobrze przygotowani na trudną sytuację gospodarczą w kraju. Naszym celem przy konstruowaniu tego budżetu było m.in. utrzymanie nadwyżki operacyjnej i zapewnienie płynności finansowej – uspokajała Elżbieta Kuzdro-Lubińska.

– Nie mam wątpliwości, że ogólne założenia budżetu wynikają z sytuacji związanej z epidemią. Warto jednak odnotować, że w 2023 roku zadłużenie województwa sięgnie niemal 1 mld zł – zauważył z kolei radny niezrzeszony Jerzy Lechnerowski.

– To dobry i zrównoważony budżet, a to, czego nie udało nam się zrobić w 2020 roku, zrealizujemy w przyszłym – dodał przewodniczący sejmikowej Komisji Budżetowej Jan Grzesiek z PSL.

Nie chcą weta

Sejmik przyjął stanowisko dotyczące negocjacji budżetu UE.

Sejmik, mimo sprzeciwu radnych PiS, przyjął (wniesione przez przewodniczących klubów KO, PSL i SLD – Lewica Razem, a kierowane m.in. do premiera i parlamentarzystów) stanowisko „dotyczące planów zawetowania przez rząd Rzeczypospolitej Polskiej budżetu Unii Europejskiej na lata 2021-2027”.

Radni wyrazili głębokie zaniepokojenie taką zapowiedzią, wskazując na korzyści płynące dla kraju i Wielkopolski z obecności w UE, a także na zagrożenia wynikające z ewentualnego braku przyjęcia unijnego budżetu i Funduszu Odbudowy. Sejmik zaapelował do rządu o przyjęcie budżetu, wskazując na obowiązek działania na korzyść państwa i jego obywateli oraz potrzebę dążenia do konsensusu i współpracy w UE. Radni wyrazili ponadto zaniepokojenie tym, że powodem weta miałyby być wprowadzenie kryterium praworządności, bo to „stwarza podejrzenia, że w Polsce nie obowiązują zasady prawa”.

Przeciwko tym zapisom wystąpili radni PiS.

– Jest rzeczą niedopuszczalną, żeby w sporze między

„Opóźnienie przepływu środków unijnych do Polski to ogromne straty dla biznesu, rolników i samorządów” – argumentują radni

dzynarodowym samorząd województwa stanął po stronie obcego państwa, skandaliczne jest stawianie po stronie niemieckiej prezydencji – mówił Zbigniew Czerwiński. – To byłby uprawniony tekst w landtagu Hesji, ale to wstyd, że coś takiego wychodzi z kolebki Polski.

– To stanowisko jest antypaństwowe, antypolskie i szkodliwe – dodawał Adam Bogrycewicz. – Sejmik nie ma kompetencji, żeby pouczać rząd w kwestiach polityki międzynarodowej.

– Nie chcemy nikogo pouczać ani wchodzić w kompetencje innych organów państwa, tylko wyrazić nasz nie-

pokój tym, co może się wydarzyć – tłumaczył Henryk Szopiński (KO).

– Krytyka nie dotyczy państwa polskiego, tylko rządu i wynika z naszej troski o Polskę. Państwo wspierający ten rząd postępujcie w myśl zasady „po nas choćby potop” – dodawała Tatiana Sokołowska (KO). A jej klubowa koleżanka Ewa Panowicz zauważała: – Państwo z PiS boicie się tej praworządności, jak diabeł święconej wody.

– Nie ma zgody na pomysły radykałów z prawej strony sceny politycznej – deklarował Jarosław Maciejewski (PSL). – Świadomie wstąpiłszy do zjednoczonej Europy i chcemy w niej pozostać, bo dla nas to nie jest jakaś wymagowana wspólnota.

Podczas prac komisji i na sesji radni PiS (Adam Bogrycewicz, Krzysztof Dembiński i Małgorzata Stryjska) zgłaszali poprawki do stanowiska, zmieniające jego treść na poparcie dla weta lub wskazując, że tylko radni konkretnych klubów są jego autorami. Wszystkie jednak zostały odrzucone większością głosów.

Ostatecznie za przyjęciem uchwały zagłosowało 23 radnych, a 10 było przeciw. ABO

Radni do rad

Sejmik 30 listopada wskazał swoich przedstawicieli do organów związanych z działalnością pożytku publicznego i NFZ.

W związku z nową kadencją Wielkopolskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego sejmik wskazał swoich przedstawicieli do tego gremium. Zasiadają w nim przedstawiciele wszystkich sejmikowych klubów: Krystyna Kubicka-Sztul (SLD-LR), Jarosław Maciejewski (PSL), Patrycja Przybylska (KO) oraz Łucja Zielińska (PiS).

Do zadań rady należy przede wszystkim współtworzenie koncepcji współpracy samorządu województwa z sektorem pozarządowym oraz konsultowanie dokumentów dotyczących działalności pożytku publicznego w regionie.

Z kolei jako jeden z dwóch sejmikowych przedstawicieli w Radzie Wielkopolskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia została wyznaczona (zgłoszona przez PSL) Mirosława Katarzyna Kaźmierczak – radna województwa w poprzedniej kadencji. Zastąpi ona prof. Annę Matuszczak, która zrezygnowała z pełnienia tej funkcji. ABO

Nagrodzą naukowców

Przewodnicząca sejmiku Małgorzata Waszak-Klepka podziękowała radnym i urzędnikom zaangażowanym w stworzenie nowej nagrody.

Kilkadziesiąt tysięcy złotych to wartość nowej nagrody, którą będzie co roku przyznawał samorząd województwa.

Sejmik podjął, przygotowaną na wniosek klubu KO, uchwałę o ustanowieniu Nagrody Naukowej Samorządu Województwa Wielkopolskiego. Co roku kapituła – złożona z reprezentantów wielkopolskich uczelni publicznych oraz przedstawicieli marszałka i sejmikowej Komisji Edukacji i Nauki – wskaże laureata (naukowca lub zespół), który wykazał się istotnym dla Wielkopolski osiągnięciem, potwierdzonym publikacją lub wdrożeniem.

– Samorząd województwa posiada różne narzędzia umożliwiające wspiera-

nie edukacji, a nie miał dotąd takiego w sferze nauki – tłumaczył podczas sesji swój pomysł przewodniczący Komisji Edukacji i Nauki Filip Kaczmarek (KO). – Uroczyste wręczenie nagrody ma się odbywać podczas sesji sejmiku, a jej wysokość ustalono na 25.000 zł dla laureata indywidualnego, 30.000 zł dla zespołu dwuosobowego lub 40.000 zł dla wieloosobowego zespołu naukowców.

Pomysł spodobał się też opozycji. – Powinniśmy budować prestiż i rozpoznawalność samorządu województwa, także w środowisku naukowym, więc to dobra inicjatywa – przyznał Zbigniew Czerwiński (PiS).

Uchwała ustanawiająca nagrodę została przyjęta jednogłośnie. ABO

ZARZĄD ODPOWIADA

PRZEDSTAWIAMY WYCIĄG Z ODPOWIEDZI UDZIELONYCH NA WCZEŚNIEJSZE INTERPELACJE I ZAPYTANIA RADNYCH.

Wicemarszałek Wojciech Jankowiak – odpowiedział na trzy interpelacje i zapytanie Adama Bogrycewicza.

Wskazał, że w związku z opracowywaną dokumentacją przedprojektową dla modernizacji linii kolejowej Bydgoszcz – Piła – Krzyż – Gorzów Wlkp. – Kostrzyn w marcu wybrano wariant inwestycyjny, który na odcinku Piła – Krzyż – Kostrzyn przewiduje zwiększenie prędkości do 160 km/h oraz elektryfikację. Prace dokumentacyjne zakończono 30 października. Pozytywne stanowisko samorządu województwa wobec realizacji tego projektu wyrażono w 2018 roku, a w najbliższym czasie do zarządu PKP PLK trafi ponownie pismo z poparciem dla tej inwestycji.

W sprawie połączenia kolejowego do Międzychodu jako potencjalne źródło finansowania inwestycji wskazał rządowy program „Kolej+ do 2028 r.". Samorząd województwa zgłosił do niego projekt pn. „Rewitalizacja linii kolejowej nr 368 Szamotuły – Międzychód”. Elementem wyjściowym będzie studium planistyczno-prognostyczne, które ma być sfinansowane i zlecone przez zainteresowane samorządy. Tę linię uwzględniono także w zaktualizowanym Planie Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Województwa Wielkopolskiego.

W kwestii inwestycji drogowych w północnej Wielkopolsce poinformował o szerokim zakresie działań podjętych dotąd w regionie i we współpracy z lokalnymi władzami. Potrzeby w kwestii likwidacji zagrożeń na drogach, zwiększania poziomu bezpieczeństwa są nadal duże, a środki – niewystarczające. Liczba wykonanych zadań z zakresu infrastruktury drogowej jest uzależniona od pozyskanych nakładów finansowych, dlatego możliwość realizacji zgłoszonych potrzeb będzie rozważana po zatwierdzeniu budżetu na rok 2021.

Przekazał, że przedsięwzięcie dotyczące obwodnicy Trzcianki ujęto już w Planie Transportowym dla Województwa Wielkopolskiego. Poinformował też, że w wyniku rozmów z lokalnymi władzami przyjęto, iż w kwestii opracowania koncepcji projektowej budowy wschodniej obwodnicy Trzcianki inwestorem zadania ma być gmina Trzcianka, a województwo wielkopolskie będzie je współfinansowało do wysokości 50 proc. kosztów. – odniósł się do dwóch interpelacji Andrzeja Picheta.

W sprawie wykonania dodatkowego przejścia dla pieszych przez DW 490 na ul. Ceglanej w Przygodzicach poinformował, że w związku z rozpoczęciem przez gminę prac dotyczących budowy drogi gminnej na ww. ulicy, zwróci się do wójta z propozycją współpracy.

Odpowiedział na interpelację dotyczącą wykonania drogi pieszo-rowerowej w ramach DW 450 w Gostyczynie. Wskazał, że opracowywana jest dokumentacja projektowa dla zadania pn. „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 450 w miejscowości Gostyczyna, polegająca na budowie chodnika”. Termin zakończenia prac projektowych przewidziano na koniec kwietnia 2021 r. Następnie, po zapoznaniu się z kosztami planowanej inwestycji, zostanie podjęta decyzja o terminie realizacji zadania.

– odpisał na dwie interpelacje Ewy Panowicz. Wobec postulatu likwidacji bariery i udrożnienia skrzyżowania ul. Krańcowej z DW 309 w Lipnie poinformował, że dotychczasowe rozwiązanie komunikacyjne jest optymalne. Wskazana ulica ma zapewnioną obsługę komunikacyjną przez dojazd drogami powiatowymi do skrzyżowania, na którym funkcjonuje pełna sygnalizacja świetlna.

W sprawie zamontowania sygnalizacji świetlnej na przejściu dla pieszych przy DW 309 w Lipnie przekazał, że w tym miejscu jest już znak drogowy informacyjny D-6 „Przejście dla pieszych” wraz z lampą ostrzegawczą. W celu przeprowadzenia analizy BRD zostanie złożony wniosek do policji o udostępnienie danych o liczbie wypadków w tym miejscu z ostatnich 24 miesięcy.

– odpowiedział na interpelację Marka Sowy dotyczącą zniesienia opłaty za przewóz rowerów w pociągach spółek Koleje Wielkopolskie oraz POLREGIO. Stwierdził, że priorytetem w kolejowych przewozach pasażerskich organizowanych przez województwo jest przewóz osób, a mając na uwadze bezpieczeństwo podróżnych, masowy przewóz rowerów nie jest obecnie możliwy. Departament Transportu UMWW, wspólnie z operatorami kolejowymi, podczas planowanej weryfikacji taryfy przewozowej przeanalizuje możliwość ułatwienia transportu roweru pociągiem, przy jednoczesnym zachowaniu komfortu podróży pasażerów. Nie ma jednak podstaw do wprowadzenia bezpłatnego przewozu rowerów na terenie całego województwa.

Niemniej poszczególne linie kolejowe zostaną dodatkowo przeanalizowane pod kątem ich udziału w rozwoju turystyki rowerowej.

Członek zarządu województwa Paulina Stochniałek

– odpisała na interpelację złożoną przez Ewę Panowicz w sprawie możliwości dofinansowania hospicjum domowego Stowarzyszenie KOLORY w Lesznie. Poinformowała o możliwości dofinansowania działań realizowanych przez stowarzyszenie w przypadku wzięcia przez nie udziału w otwartych konkursach ofert ogłaszanych każdego roku przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego.

– przekazała Filipowi Kaczmarkowi, że uchwalone 9 października przez zarząd województwa „Strategiczne kierunki rozwoju opieki psychiatrycznej w województwie wielkopolskim” są realizacją zdania samorządu województwa, wynikającego z Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022. Poinformowała, że nieobecność Poznańskiego Ośrodka Zdrowia Psychicznego w dokumencie strategicznym wynika z faktu, że działalność tego ośrodka oraz innych poradni zdrowia psychicznego wpisuje się w środowiskowy model psychiatrycznej opieki zdrowotnej.

Direktor Departamentu Kultury UMWW Włodzimierz Mazurkiewicz

– odpowiadając w imieniu marszałka województwa na interpelację Krystyny Kubickiej-Sztul, poinformował, że samorząd województwa prowadzi dziesięć instytucji muzealnych. Wśród nich jest Muzeum Ziemiaństwa w Dobrzycy z oddziałem – Muzeum w Winnej Górze, którego statutowa działalność obejmuje m.in. gromadzenie zbiorów z zakresu historii hymnu polskiego i Legionów Polskich we Włoszech. Ponadto w pomorskim Będominie, w dworku – miejscu urodzenia gen. Józefa Wybickiego – funkcjonuje oddział gdańskiego Muzeum Narodowego – Muzeum Hymnu Narodowego. W związku z tym zakupienie przez Województwo Wielkopolskie nieruchomości w Manieczkach w celu utworzenia w tym miejscu Muzeum Hymnu Narodowego i gen. Józefa Wybickiego nie jest zasadne. ABO

Odszedł Maestro

GABRIEL CHMURA
1946 – 2020

17 listopada, w wieku 74 lat, zmarł Gabriel Chmura, wybitny dyrygent, dyrektor artystyczny Teatru Wielkiego im. Stanisława Moniuszki w Poznaniu.

Gabriel Chmura urodził się w 1946 roku we Wrocławiu. Studiował pianistykę, kompozycję i dyrygenturę w Tel Awiwie (dokąd wyemigrował w 1957 roku), Paryżu, Wiedniu i Sienie. Zdobywał liczne nagrody i wyróżnienia, dyrygując (a niekiedy i szefując im) orkiestrami w Niemczech, Kanadzie, Japonii, we Francji, we Włoszech, w Izra-

eli i w Polsce. Dyrektorem artystycznym poznańskiego gmachu pod Pegazem był od 2012 roku.

W złożonych kondolencjach marszałek Marek Woźniak określił zmarłego jako artystę, „którego muzyczna wyobraźnia i wrażliwość, pasja, talent i dorobek wymagały od muzyków i melomanów szacunku i oddania się sztuce bez reszty”. „Maestro, choć bez Twojej batuty i ciężej ryposty będzie o wiele trudniej, obiecujemy nie zwalniać tempa!” – napisali z kolei współpracownicy z Opery. **ABO**

Winna Góra osobno

Sejmik wyraził zgodę na podział Muzeum Ziemiaństwa w Dobrzycy – Zespołu Pałacowo-Parkowego i utworzenie nowej instytucji kultury samorządu województwa np. Pałac Generała Dąbrowskiego w Winnej Górze.

To konsekwencja wcześniejszych działań samorządu regionu. Już w czerwcu 2018 roku odkupiono znajdujący się w rękach prywatnych obiekt, w którym eksponowane były muzealia z Gniezna i Poznania, upamiętniające generała J.H. Dąbrowskiego.

Zgodnie z planami, rekwizyty związane z gen. Dąbrow-

skim będą dominować w tym muzeum, ale stopniowo przybywać będzie w nim także pamiątek po innych zasłużonych Wielkopolanach: organicznikach, bohaterach walk o wolność, patriotach.

– Chcemy zmienić formułę funkcjonowania pałacu w Winnej Górze. To ma być nie tylko muzeum opiekujące się artefaktami, ale instytucja kultury, promująca i kulturowo wartości ziemiańskie, patriotyczne, wojskowe – wyjaśniał podczas sesji sejmiku marszałek Marek Woźniak. – Ma to być też ważny punkt tworzonego Szlaku Pracy Organicznej. **RAK**

Nagrody za ekologię i kulturę

2 grudnia w Poznaniu rozstrzygnięto dwa konkursy organizowane przez samorząd województwa. Uroczystość odbyła się online.

W konkursie „Działania proekologiczne i prokulturowe w ramach strategii rozwoju województwa wielkopolskiego” biorą udział gminy i powiaty oraz podległe im instytucje, a także organizacje, podmioty gospodarcze i organizacje pożytku publicznego z całego regionu.

Wydarzenie promuje inicjatywy lokalne podejmowane na rzecz ekologii (np. edukacji, poprawy jakości powietrza, właściwej gospodarki odpadami) oraz działania podnoszące jakość życia w małych miastach i na wsi (inicjatywy społeczne, kulturalne, aktywizujące mieszkańców).

– Wzrastają wymagania związane z ochroną środowiska, ale czasami sam przepis nie wystarcza. Potrzebna jest

Gałę otworzył Jacek Bogusławski z zarządu województwa.

edukacja, zmiana nawyków i zachowań – podkreślił Jacek Bogusławski z zarządu województwa.

Z edukacją właśnie związany był drugi konkurs „Nasz pomysł na ochronę środowiska”. W ramach rywalizacji uczniowie klas 6, 7 i 8 szkół podstawowych oraz uczniowie szkół ponadpodstawowych przygotowywali i realizowali kampanię promocyjną, szukając ciekawych rozwiązań służących ochronie i kształtowaniu przyrody.

Listy tegorocznych laureatów obu przedsięwzięć dostępne są na stronie internetowej www.umww.pl. **RAK**

Z Arbuzem i Pchełką

Książka, która zachęci dzieci do zwiedzania Wielkopolski.

To książka przepięknie wydana, interesująco napisana i uroczo zilustrowana. „Arbuz i Pchełka, czyli wielkie wyprawy w Wielkopolskę” ma zachęcić najmłodsze pokolenie Wielkopolan do odwiedzenia najciekawszych zakątków województwa.

Departament Kultury UMWW od kilku lat systematycznie wydaje publikacje opowiadające o regionie. Były to m.in. zbiory reportaży: „Wielkopolska poza Poznaniem” oraz „Wielkopolska organiczna”, a także przewodniki, np. „Na ratunek aniołom, diabłom, świętym i grzesznikom” napisany przez Joannę Jodelkę. Książki te można w całości pobrać z portalu kulturaupodstaw.pl. Wkrótce pojawi się tam też nowa pozycja (już można przeczytać wybrane rozdziały).

– Zainspirowały mnie te książki o miejscach czy postaciach związanych z Wielkopolską. Z perspektywy rodzica brakowało mi czegoś takiego dla dzieci. Coraz rzadziej wyjeżdżamy ze swoimi pociechami gdzieś blisko domu, do miejsc związanych z historią regionu. Myślałam o wydawnictwie, które pozwoli zaciekawić dzieci tą tematyką na tyle, żeby po przeczytaniu tego same

Bohaterowie książki odwiedzają m.in. Muzeum Arkadego Fiedlera w Puszczykowie.

chciały namówić rodziców do odwiedzenia miejsc, w których gościli bohaterowie książki – mówi sejmikowa radna KO Patrycja Przybylska, która była inicjatorką powstania książki. – Mój ulubiony rozdział? Myślę, że ten o Kórniku jest wciągający... Także moim dzieciom się spodobał; gdy zobaczyły ilustracje, zaraz były zainteresowane, o czym będzie ta przygoda...

Pomysł spodobał się urzędnikom. Napisanie tekstu zaproponowali Malinie Prześludze – autorce książek i sztuk teatralnych dla dzieci, laureatce wielu konkursów i nagród. Przygotowano listę ciekawych miejsc z regionu, gdzie potencjalnie mogłaby się toczyć akcja książki. Jej bohaterowie to suczka Pchełka i świnka morska Arbuz. To oni podróżują po Wielkopolsce, docierając zarówno pod

ziemię (kopalnia soli), jak i wysoko nad nią (lot szybowcem w leszczyńskim aeroklubie). Wydawnictwo roi się od zjawiskowych ilustracji Alicji Kocurek.

Publikacja nie trafi do sprzedaży. Zostanie rozesłana do wszystkich bibliotek publicznych na poziomie gmin i powiatów w regionie. Będzie można ją także wygrać w konkursach oraz ściągnąć ze wspomnianej strony internetowej.

Dla czytelników „Monitora” mamy niespodziankę! Pachnące jeszcze drukarską farbą egzemplarze książek z przygodami Arbuzi i Pchełki trafią do pięciu osób, które jako pierwsze prześlą do nas (e-mailem na adres monitor@umww.pl) prawidłowe odpowiedzi na trzy pytania:

1. Arbuz i Pchełka odwiedzają znaną kopalnię soli we wschodniej Wielkopolsce. Tam oprowadza bohaterów minerał Halit. Do jakiego miasta trafił?

2. W trakcie swoich wypraw bohaterowie docierają do wielkopolskiego miasta, w którym znajduje się pomnik glana. O jaką miejscowość chodzi?

3. Jedną z podróży zwierzków prowadzi do zamku w Kórniku. Czyj duch tam straszy? **ABO**

Biblioteka wraca na „stare śmieci”

Zakończył się, trwający od wiosny 2019 roku, remont siedziby Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury przy ul. Prusa 3 w Poznaniu. Do końca roku potrwa wyposażanie obiektu i przeprowadzka jego użytkowników.

To jedna z większych inwestycji ostatnich lat w instytucjach kultury samorządu województwa. Remont kosztował ponad 14 mln zł, a został dofinansowany m.in. z WRPO 2014+.

WBPICAK to miejsce, w którym obok promowania czytelnictwa i pracy instrukcyjno-metodycznej prowadzonej na rzecz bibliotek publicznych województwa (tych miejskich i gminnych placówek wraz z filiami jest ponad 600!), odbywa się upowszechnianie szeroko rozumianej wiedzy i kultury. Instytucja prowadzi też bogatą działalność wydawniczą, fotograficzną, folklorystyczną i krajoznawczą.

Dotychczas WBPICAK funkcjonowała w różnych

Odnowione wejście do budynku przy ul. Prusa zachęca do odwiedzenia biblioteki.

lokalizacjach w Poznaniu (przy ul. Prusa, ul. Drzymały, ul. Mickiewicza, ul. Kramarskiej). Główny budynek biblioteki na Jeźcach, zbudowany w latach 60.-70. XX wieku, nie był w najlepszym stanie i nie spełniał wymogów związanych z dostępnością dla osób niepełnosprawnych.

Obecnie wszystkie działy placówki będą funkcjonować w sześciopiętrowym budynku przy ul. Prusa 3. Parter i dwa pierwsze piętra przeznaczo-

no do użytku publicznego, na pozostałych pięściach się będą poszczególne pracownie, działy i administracja biblioteki. Dzięki modernizacji budynek stał się nie tylko estetyczny, nowoczesny i dostępny, ale przede wszystkim bardziej funkcjonalny.

– Zmiany, jakie zaszły po remoncie, umożliwią korzystanie z naszych usług osobom niepełnosprawnym, dadzą naszym czytelnikom i użytkownikom lepsze i piękniej-

sze przestrzenie do korzystania z oferty biblioteki, a pracownikom poprawią komfort pracy – mówi p.o. dyrektora WBPICAK Iwona Smarsz, podkreślając dobrą współpracę z samorządem województwa i wykonawcą tego trudnego remontu. – Mamy nadzieję, że efekt modernizacji spotka się z pozytywnym odbiorem wszystkich, którzy zagospodzą w progach biblioteki.

A zmiany będzie można zauważyć już na zewnątrz. Wejście główne zostało przeniesione na front budynku i ozdobione świetlnym neone, który stylistyką nawiązuje do innych języckich neonów, np. kina Rialto. Po wyburzeniu ścian wewnętrznych powstał okazały, przeszklony hol, który będzie idealną przestrzenią wystawienniczą. Przedłużeniem holu jest nowa, profesjonalnie wyposażona sala audiowizualna. Przeszklona została także, widoczna już od wejścia, antresola na półpiętrze, która stanie się miejscem kameralnych spotkań dla twórców, pisarzy, fotografów. **ABO**

Kolejowe dobre wieści

Projekty z Wielkopolski przeszły do drugiego etapu rządowego programu „Kolej+”, na torach pojawiły się nowe pociągi „elf 2”, a PKM będzie nadal kursować do Jarocina.

25 listopada w Dzień Kolejarza wice-marszałek Wojciech Jankowiak podpisał wraz z przedstawicielami samorządów uczestniczących w projekcie Poznańskiej Kolei Metropolitalnej porozumienie dotyczące kontynuacji współpracy na odcinku Poznań Główny – Jarocin.

Trasa do Jarocina ma największą liczbę pasażerów spośród wszystkich linii wychodzących z Poznania. W ciągu doby kursują tam 24 pary pociągów. Samorządom położonym wzdłuż tego szlaku chciałbym podziękować za trzy lata współpracy i podkreślić, że była ona zgodna i harmonijna – zaznaczył podczas zdalnego spotkania Wojciech Jankowiak.

Nowe porozumienie będzie obowiązywało przez kolejne 3 lata, do 31 grudnia 2023 roku z możliwością kontynuacji. Częstotliwość połączeń, tj. 24 pary pociągów dziennie, zapewnią w godzinach szczytu odjazdy pociągów w odstępie około 30 minut.

FOT. ARCHIWUM SPÓŁKI PESA

Do Wielkopolski dotarły dwa nowe pociągi „elf 2”.

Poznańska Kolej Metropolitalna funkcjonuje z dużym sukcesem wzdłuż 7 linii kolejowych w kierunkach z Poznania do: Jarocina, Nowego Tomyśla, Wągrowca, Grodziska Wlkp., Gniezna, Rogoźna i Wrześni. Od 1 stycznia 2021 r. pociągi w ramach PKM pojadą również do Kościana, a po zakończeniu modernizacji linii kolejowej – także do Wronek.

***

Dwa dni później, 27 listopada, prezes zarządu spółki PKP Polskie Linie Kolejowe S.A Ireneusz Merchel poinformował samorządowców (Wielkopolskę podczas wi-

deokonferencji reprezentował wice-marszałek Wojciech Jankowiak) o wynikach pierwszego etapu naboru projektów do rządowego programu „Kolej+”.

W ramach oceny formalnej do programu, mającego uzupełnić lokalną i regionalną infrastrukturę na torach, zakwalifikowano 79 projektów liniowych i punktowych z całego kraju o łącznej wartości około 30,5 mld zł. Przypomnijmy, że samorząd województwa zgłosił pięć projektów o łącznej wartości ponad 1,7 mld zł. Jak się okazało, wszystkie przeszły do kolejnego etapu.

Wśród nich są: rewitalizacja trasy nr 236/390 Wągrowiec – Rogoźno – Czarnków (65 km, szacunkowy koszt inwestycji to 400 mln zł); rewitalizacja linii kolejowej nr 368 Szamotuły – Międzychód (56 km, 350 mln zł); rewitalizacja trasy nr 360 na odcinku Gostyń – Kąkolewo (22,5 km, 140 mln zł) oraz rewitalizacja linii kolejowej nr 369 na odcinku Śrem – Czempin (21,6 km, 313 mln zł).

Pięty zgłoszony przez Wielkopolskę projekt dotyczy budowy nowego połączenia kolejowego na odcinku Turek – Konin (40 km tra-

sy ma kosztować co najmniej 550 mln zł).

***

Na początku grudnia do Wielkopolski dotarły natomiast dwa pierwsze pociągi „elf 2”, które samorząd województwa zamówił w bydgoskiej firmie PESA. Następne dwa składy przyjadą do Poznania w grudniu, a ostatni spośród pięciu nowych pociągów – w styczniu 2021 roku.

– Chcemy sprostać oczekiwaniom pasażerów i utrzymać standard przewozów koleją w naszym województwie na bardzo wysokim poziomie. Dlatego inwestujemy w nowoczesne, wygodne i pojemne składy. Takie są właśnie nowe „elfy 2” typu 48Web. Pojazdy te mają wiele udogodnień, które z pewnością sprawią, że podróżowanie koleją po Wielkopolsce stanie się jeszcze bardziej komfortowe – podkreśla wice-marszałek Wojciech Jankowiak.

Pociągi mają 90,5 m długości, 246 miejsc siedzących i mogą zabrać jednorazowo 536 pasażerów. Rozwijają prędkość do 160 km/h. RAK

Będzie nowy most

Obiekt nad Notecią w miejscowości Żuławka w powiecie pilskim zakwalifikował się do wsparcia w ramach rządowego programu „Mosty dla regionów”.

Most w Żuławce w ramach drogi wojewódzkiej nr 242 czeka na remont od ponad 20 lat. To ważna w regionie komunikacyjna i turystyczna przeprawa, łącząca województwa wielkopolskie i kujawsko-pomorskie. Ma znaczenie dla gospodarki i handlu, gdyż znajduje się między dwoma ważnymi drogami krajowymi: DK 11 i DK 5.

Jak wyjaśniał podczas spotkania z dziennikarzami wiceminister funduszy i polityki regionalnej Waldemar Buda, dotacja w wysokości 570 tys. zł pozwoli przygotować dokumentację projektową, a sama budowa mostu i infrastruktury drogowej wokół niego szacowana jest na 15 mln zł.

– Cieszymy się z tego wsparcia. Kilka miesięcy temu podpisaliśmy porozumienie na przygotowanie inwestycji na Noteci w Ciszkowiu, a teraz mamy dofinansowanie dla mostu w Żuławce. Ten obiekt wymaga interwencji – podsumował wice-marszałek Wojciech Jankowiak. RAK

PROMOCJA

Barometr zawodów – kto szybko znajdzie pracę?

Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu podsumował szóstą edycję badania „Barometr zawodów”.

Tegoroczne badanie przebiegało w specyficznych warunkach pandemii i ograniczonej działalności wielkopolskich publicznych służb zatrudnienia. Zrealizowano 31 paneli eksperckich mających określić prognozowane w powiatach zapotrzebowanie na pracowników w 2021 r.

Mimo że wielkopolski rynek pracy nadal jest jednym z największych w kraju, to sytuacja pandemiczna dość często pojawiała się jako uzasadnienie zmian w zapotrzebowaniu na zawody, tj. wzrostu w przypadku m.in. pracowników sprzedaży internetowej, ratowników medycznych, pielęgniarek i położnych, psychologów i psychoterapeutów, listonoszy i kurierów lub spadku: głównie w zawodach recepcjonistów i rejestratorów oraz pracowników biur podróży i organizatorów obsługi turystycznej.

Deficytów kadrowych należy spodziewać się w branży transportowej, budowlanej, oświatowej (szkolnictwo zawodowe), przetwórstwa przemysłowego (przemysł spożywczy, meblarski), opieki medycznej, służb mundurowych. W szacunkach na 2021 rok nowymi wśród deficytowych zawodów są: betoniarze i zbrojarze, cukiernicy, graficy komputerowi oraz psycholodzy i psychoterapeuci. Status deficytowych utraciły zawody: kelnerzy i barmani, mechanicy maszyn i urządzeń, nauczyciele języków obcych i lektorzy, pracownicy ds. finansowo-księgowych ze znajomością języków obcych oraz sprzedawcy i kasjerzy.

Utrzymuje się niedobór pracowników z wysokim poziomem umiejętności zawodowych

i aktualną wiedzą w ramach wykonywanej profesji. Dotyczy to m.in. branży beauty (fryzjerzy, kosmetyczki), gastronomii (kucharze), branży motoryzacyjnej (blacharze i lakiernicy samochodowi, mechanicy pojazdów), usług księgowo-rachunkowych (pracownicy ds. rachunkowości i księgowości, samodzielne księgowy). Umiejętność obsługi maszyn wymagana będzie także od kandydatów do pracy w przetwórstwie przemysłowym.

Liczną grupę deficytów stanowią zawody z różnych gałęzi przemysłu, zwłaszcza rozwiniętych w Wielkopolsce przemysłu spożywczego czy meblarskiego: cukiernicy, elektrycy, elektromechanicy, elektrycy, krawcy i pracownicy produkcji odzieży, masarze i przetwórcy ryb, operatorzy obrabiarek skra-

wających, piekarze, robotnicy obróbki drewna i stolarze, spawacze, ślusarze. Niepokoi deficyt kadr nauczycielskich odpowiedzialnych za kształcenie zawodowe (nauczyciele przedmiotów i instruktorzy praktycznej nauki zawodów). Eksperti wskazali na starzenie się tej grupy osób, ale i starzenie się ich wiedzy i umiejętności w stosunku do realiów funkcjonowania nauczanego fachu na rynku. Podejmowane są już działania mające niwelować braki w kształceniu zawodowym, np. poprzez współpracę szkół z biznesem i zaangażowanie przedstawicieli firm w proces edukacji.

W aktualnej trudnej sytuacji w gospodarce dobrze radzi sobie branża technologii informatycznych, m.in. dzięki łatwości dostosowania się do pracy zdalnej. Dodatkowo sytu-

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W POZNANIU

acja epidemiologiczna spowodowała wzrost zainteresowania usługami informatycznymi poprzez przeniesienie wielu działalności do sieci internetowej, a także automatyzację pewnych procesów. Tutaj nadal poszukiwani będą projektanci i administratorzy baz danych, programiści, specjaliści elektroniki, automatyki i robotyki oraz graficy komputerowi.

W aglomeracji poznańskiej największe kłopoty ze znalezieniem pracy mogą mieć: ekonomiści, filozofowie, historycy, politolodzy i kulturoznawcy, pedagogzy, pracownicy biur podróży i organizatorzy obsługi turystycznej, recepcjonisci i rejestratorzy, socjolodzy i specjaliści ds. badań społeczno-ekonomicznych, specjaliści technologii żywności i żywienia, technicy informatyki. Nadwyżką kadry wynika z akademickiego charakteru aglomeracji i dużej liczby studentów na kierunkach humanistycznych.

Duży deficyt pracowników w powiecie poznańskim i stolicy Wielkopolski będzie występować w zawodach związanych z branżą transportową (kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych, magazynierzy), ze służbami mundurowymi, szkolnictwem zawodowym (nauczyciele), z opieką medyczną (lekarze oraz ratownicy medyczni, pielęgniarki i położne, opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej).

Szczegółowe wyniki badania dostępne są na stronie internetowej barometrzwawodow.pl.

Wielkopolskie obrazy – w pandemii

Jak niezwykle czas ostatnich kilkunastu miesięcy zatrzymali w kadrze autorzy zdjęć dostrzeżonych przez jurorów w tegorocznej

Pozналиśmy rozstrzygnięcia w organizowanym przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną i Centrum Animacji Kultury konkursie Wielkopolska Press Photo 2020. Jury – po obejrzeniu 239 zdjęć pojedynczych i 1021 zdjęć w 141 zestawach, nadesłanych przez 67 autorów – przyznało Grand Prix Agnieszce Maruszczyk za zestaw zdjęć zatytułowany „Chłopięcy dziennik z izolacji”.

– Wielkopolska Press Photo jest od ponad 20 lat bardzo ważnym miejscem konfrontacji fotografów dokumentalistów. Pozwala dostrzec i zachować obraz świata, w którym żyjemy, świata tuż obok nas – zauważa Mariusz Forecki, który przewodniczył obradom jury. – Tegoroczny konkurs był inny niż zwykle. Jego rozstrzygnięcie odbyło się w niezwykle i szczególnie ważnym czasie, w środku pandemii, kiedy to potwierdzonych zakażeń wirusem COVID-19 było ponad dwadzieścia tysięcy dziennie. Prace, które napłynęły na konkurs, wy-

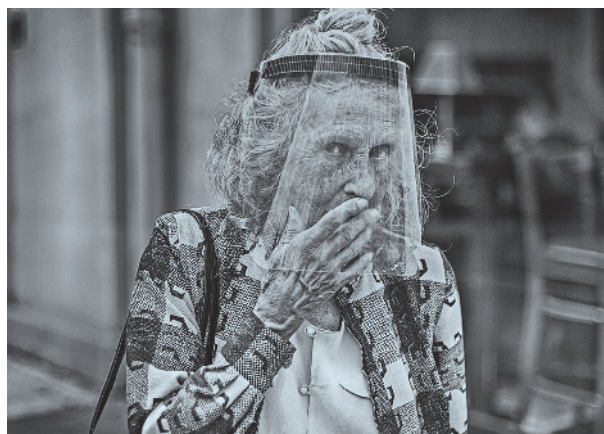
rażnie pokazują, jak trudne zadanie mieli w tym roku fotografowie.

W związku z tymi wyjątkowymi okolicznościami organizatorzy, poza kategoriami znanymi już z wcześniejszych edycji konkursu („Człowiek i jego pasje”, „Życie codzienne”, „Wydarzenia”, „Sport”, „Przyroda i ekologia”) stworzyli nową, gromadzącą fotografie opisujące tegoroczną codzienność: „Czas pandemii”. Nagrodzeni w nich autorzy to: Łukasz Cynalewski, Marcin Drab, Andrzej Dragan, Wojciech Jachowski, Marek Lapis, Agnieszka Maruszczyk, Maurycy Polewski, Dawid Stube, Robert Woźniak i Marek Zakrzewski.

Kolejny już rok „Monitor Wielkopolski” był jednym z patronów medialnych konkursu. Tradycyjnie na naszych łamach przedstawiamy wybrane prace spośród nagrodzonych, wyróżnionych i zakwalifikowanych do pokonkursowej wystawy – opowiadające o Wielkopolsce w pandemii i nie tylko. ABO

Zdjęcie z zestawu Łukasza Cynalewskiego „Dziennik koronawirusa” (kategoria „Czas pandemii”).

Nagrodzona praca Andrzeja Dragana pod tytułem „Zaskoczenie” (kategoria „Czas pandemii”).

Kadr z nagrodzonego zestawu Roberta Woźniaka „Kościół w kwarantannie” (kategoria „Czas pandemii”).

Jedno ze zdjęć z zestawu „Na pierwszej linii” autorstwa Karola Budzińskiego (kategoria „Czas pandemii”).

Dawid Stube zdobył wyróżnienie za „Miłość w czasach zarazy” (kategoria „Czas pandemii”).

Jeden z obrazów Marty Szyszki z zestawu „Koronawirus” (kategoria „Czas pandemii”).

i nie tylko

edycji konkursu Wielkopolska Press Photo?

„Protestująca kobieta” przyniosła Wojciechowi Jachowskiemu nagrodę w kategorii „Wydarzenia”.

Zdjęcie Michała Adamskiego z zestawu „Obraz” wyróżniono w kategorii „Człowiek i jego pasje”.

Kadr z wyróżnionego zestawu Marka Zakrzewskiego „Nielegalny transport” („Przyroda i ekologia”).

W kategorii „Życie codzienne” jury zwróciło uwagę m.in. na zestaw zdjęć Roberta Woźniaka „Siostra Józefa”.

Ujęcie z zestawu „Obóz dla klimatu” autorstwa Rafała Pozorskiego („Przyroda i ekologia”).

Marka Lapisa wyróżniono w kategorii „Wydarzenia” za fotografię „Mariusz Błaszczak”.

„Manewry tęczy” Łukasza Cynalewskiego zostały zauważone w kategorii „Człowiek i jego pasje”.

Powstanie okiem artystów

Jak wielkopolskie wydarzenia z 1918 i 1919 roku zobrazowali Prauziński, Wróblewski i Sonnewend.

Najbardziej znane powstańcze wyobrażenia to 12 obrazów Leona Prauzińskiego, utrwalone w postaci pocztówek, przedstawiających m.in. powitanie Ignacego Jana Paderewskiego wieczorem 26 grudnia 1918 roku oraz wymianę warty niemieckiej na polską w Odwachu.

Marek Rezler

Każde ważne wydarzenie historyczne owocuje dziełami sztuki. Pojawiają się grafiki, obrazy, rzeźby, piosenki i wiersze. Artystyczny dorobek Powstania Wielkopolskiego nie przedstawia się jednak imponująco. Najlepiej zostali zapamiętani malarze, którzy w okresie popowstańczym utrwaliли najbardziej charakterystyczne wydarzenia z lat 1918-1919.

Słynne pocztówki

Z pewnością na pierwszym miejscu należy wymienić Leona Prauzińskiego. Urodzony w 1895 roku w Poznaniu, absolwent gimnazjów w Ostrowie Wielkopolskim i w Poznaniu, zaangażowany był w tajny polski ruch niepodległościowy. Podczas I wojny światowej walczył na froncie zachodnim, był trzykrotnie ranny. Po powrocie do Poznania w 1918 roku zaangażował się w przygotowania powstańcze, a potem wziął udział w walkach w Poznaniu i na froncie zachodnim wielkopolskiego zrywu.

Był więc czynnym uczestnikiem walk powstańczych i życia żołnierskiego, doskonale też umiał je przedstawiać w swoich pracach. W okresie międzywojennym wręcz ukształtował graficzne wyobrażenie Powstania Wielkopolskiego. Szczególnie utrwalił się cykl dwunastu obrazów Prauzińskiego, przedstawiających epizody z wydarzeń poznańskich z listopada i grudnia 1918 roku: obrady Rady Robotniczo-Żołnierskiej w nowym gmachu Ratusza, powitanie Ignacego Jana Paderewskiego wieczorem 26 grudnia 1918 roku, pochod dzieci szkolnych przed „Bazarem” w południe następnego dnia, zrywanie flag polskich przez żołnierzy niemieckich późnym popołudniem 27 grudnia, walki o budynek Prezydium Policji, rozdzielanie broni pomiędzy mieszkańców miasta, wymiana warty niemieckiej na polską w Odwachu, walki na moście Chwaliszewskim, aresztowanie dowódcy V Korpu-

su Armijnego w gmachu przy ulicy Solnej, rozbrojenie żołnierzy niemieckich w fortach poznańskich, zdobycie stacji lotniczej w Ławicy 6 stycznia 1919 roku i wreszcie uroczysta msza na placu Wolności w dniu zaprzysiężenia pierwszych oddziałów regularnej Armii Wielkopolskiej 26 stycznia 1919 roku.

Obrazy te, zniszczone przez hitlerowskiego okupanta, dziś znane są przede wszystkim z bardzo popularnej serii kolorowych pocztówek, często wznawianych po wojnie. Trzeba podkreślić, że pocztówki L. Prauzińskiego, choć znakomicie oddają atmosferę panującą na ulicach powstańczego Poznania, nie mogą być traktowane jako dokumentacja powstania. W zasadzie w pełni zgodne z rzeczywistością są sceny przedstawiające wydarzenia we wnętrzach, powitanie Paderewskiego w Poznaniu, na tle dzisiejszego Collegium Minus Uniwersytetu, zdobycie Ławicy i msza na placu Wolności. Pozostałe prace muszą być traktowane jako alegoria i wizja artysty. Trafnie pokazane są sylwetki powstańców i ruch na ulicach miasta. Artysta poszedł za rodzącą się wtedy legendą szturmowania gmachu Prezydium Policji i rozpowszechnianą wersją śmierci Franciszka Ratajczaka. Przemawiającego Ignacego Jana Paderewskiego umiejscowił w oknie swego apartamentu w hotelu, a na ulicach Poznania namalował śnieg, który w rzeczywistości spadł dopiero kilka dni później. Dziś Leon Prauziński osobom zainteresowanym tamtą epoką kojarzy się przede wszystkim ze wspomnianą serią dwunastu pocztówek.

Ofiara Fortu VII

Tradycja powstańcza była bliska artyście przez całe dwadzieścia lat międzywojenne, gdy w latach 1927-1928 uzupełnił wykształcenie artystyczne na studiach w Monachium. Stał się znany m.in. jako grafik, ilustrujący opowiadania o powstaniu, zamieszczone w „Wielkopolskiej Ilustracji”, późniejszej „Ilustracji Polskiej”. Zasiadły wtedy charakterystyczne sylwetki powstańców i żołnierzy Wojsk Wielkopolskich,

ukazane w różnych sytuacjach życiowych. Podobnie z uznaniem odebrano rysunki L. Prauzińskiego zamieszczone w książeczce Romana Wilkanowicza „Jak dzieci wypędziły Niemców z Poznania” (1923). Artysta nawiązał też kontakt z Adamem Ulrichem. Do jego opowiadań wykonywał ilustracje. Stał się sławny zwłaszcza jako ilustrator książki Ulricha pt. „W marszu i w bitwie. Szlakiem powstańców wielkopolskich 1914-1920”, opublikowanej w 1939 roku (po wojnie wydanej w skrócie, w ówczesnie „prawomyślnej” wersji).

Jednak o późniejszych losach artysty zdecydowały inne prace. W 1939 roku ukazała się książka Józefa Kisielewskiego „Ziemia gromadzi prochy”, w dużej mierze nawiązująca formą do wydanego trzy lata wcześniej bestsellera Melchiora Wańkowicza „Na tropach Smętka”. Leon Prauziński zamieścił tam silnie patriotyczne w treści i formie ry-

znajskiego artysty, Leona Wróblewskiego (1893-1975). Podobnie jak Prauziński, rodowity poznanianin, wykształcony pod okiem Wojciecha Kossaka, a potem na uczelniach artystycznych Paryża, w międzywojenniu działał w stolicy Wielkopolski i w Warszawie. Bliska była mu tematyka wojskowa i powstańcza. Do dziś zachowała się większość z jego czterdziestu obrazów, które były prezentowane m.in. na wystawie pamiątek Armii Błękitnej (gen. Józefa Hallera) w 1931 roku. Tematyka tych prac niejednokrotnie nawiązywała do wydarzeń powstańczych w Poznaniu. Często dziś wystawiane i reprodukowane są obrazy przedstawiające walki w okolicach budynku Opery, atak na Prezydium Policji, zdobycie Fortu Grolman przez polskich skautów i Stary Rynek w Poznaniu, już zajęty przez powstańcze oddziały, tonący w polskich flagach. Utrwalił się zwłaszcza bardzo dobry obraz przedstawiający dwóch

powstańcze, zamieszczone w publikacjach związanych z tym wydarzeniem, m.in. w „Szkicach i fragmentach z Powstania Wielkopolskiego 1918/1919” (1933).

Żarty z dowódców

Jednak szczególnie interesujące i oryginalne są grafiki związane z Powstaniem Wielkopolskim wykonane przez Stefana Czesława Sonnewenda (1885-1939). Ich autor, urodzony w Poznaniu, wykształcenie artystyczne uzyskał w klasach znakomitych profesorów w Wiedniu i w Krakowie, a następnie w Dreźnie i w Paryżu. Dopiero w 1902 roku wrócił do stolicy Wielkopolski, gdzie później zamieszkał na stałe. Organizował tu życie artystyczne. Po wybuchu I wojny światowej wstąpił do Legionów Polskich i związał się z osobą Józefa Piłsudskiego, jako malarz frontowy.

W 1919 roku przybył do Poznania i tutaj wykonał niezwykle oryginalny wielkoformatowy zestaw 160 grafik-karykatur „Ver Sacrum. Teka Armii Wielkopolskiej w dniach jej narodzin”, do której wstęp napisał Stanisław Przybyszewski. Tytuł teki, dosłownie „Święta Wiosna”, nawiązuje do wydawnictwa artystycznego wiedeńskiej secesji z lat 1898-1903. Artysta w żartobliwy i dość osobliwy sposób sportretował w niej niektórych polityków i oficerów Dowództwa Głównego Sił Zbrojnych w Byłym Zaborze Pruskim. Wystawa rysunków, zorganizowana w Salonie Towarzystwa Artystów w Poznaniu przy placu Wolności w październiku 1919 roku, wzbudziła wielkie zainteresowanie; odwiedził ją m.in. Naczelnik Państwa w czasie pobytu w Poznaniu. Sam artysta potem działał w stolicy Wielkopolski; zginął w Dubnie, w czasie ewakuacji we wrześniu 1939 roku.

Na zakończenie warto jeszcze przypomnieć fakt, o którym mało kto wie, a mianowicie, że artystą malarzem był też Wincenty Wierzejewski, przywódca skautingu wielkopolskiego w okresie Powstania Wielkopolskiego, którego prochy niedawno sprowadzono na Cmentarz Zasłużonych Wielkopolan. ■

Pocztówki Prauzińskiego, choć znakomicie oddają atmosferę panującą na ulicach powstańczego Poznania, nie mogą być traktowane jako dokumentacja powstania

sunki ilustrujące niemiecką zaborczość i polską gotowość do obrony ojczyzny. Te ilustracje zdecydowały o aresztowaniu artysty w listopadzie 1939 roku, osadzeniu go w Forcie VII i rozstrzelaniu 6 stycznia następnego roku. Dziś Leon Prauziński, artysta wszechstronny i o szerokich zainteresowaniach, znany jest przede wszystkim jako malarz Powstania Wielkopolskiego i wielki miłośnik koni. W 2018 roku, w stulecie wybuchu powstania, w Bibliotece Raczyńskich można było obejrzeć wystawę dzieł Prauzińskiego.

Armata przed „Bazarem”

Natomiast w większości zachowały się „powstańcze” prace innego po-

powstańców obok zdobytej armaty, stojących przed głównym wejściem do hotelu „Bazar”. Podobnie jak u Prauzińskiego, mamy tutaj śnieg na ulicach miasta, włączone oświetlenie uliczne (niezgodnie z realiami popołudnia 27 grudnia 1918 roku) – ale sylwetki powstańców pokazane są znakomicie. Może jedynie trudno zgodzić się ze studentem z łaską w ręce i polskim skautem w letnim mundurze, zajmującymi Fort Grolman. Ale takie jest prawo artysty...

Podobnie jak L. Prauziński, Leon Wróblewski też lubił zajmować się tematyką wojskową i uwielbiał konie. Poza obrazami jego twórczość obejmuje liczne scenki rodzajowe z frontów I wojny światowej i dynamiczne grafiki ilustrujące walki

Życz, biegaj, śpiewaj – na rocznicę

Jak zdalnie możemy wyrazić naszą pamięć o Powstaniu Wielkopolskim?

#POWSTANIEna102

Jak co roku, samorząd województwa jest organizatorem obchodów kolejnej rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego. Tym razem, z oczywistych względów, nie będzie tradycyjnych masowych uroczystości. Świętowanie przenosi się do internetu, a bogaty katalog propozycji w tym względzie spina hasło #POWSTANIEna102. Większość wydarzeń znajdziemy na stronie www.27grudnia.pl, tam również zamieszczony jest pełen wykaz tego, co będzie się działo.

Czego życzymy?

– Przenieśmy nasze świętowanie do przestrzeni wirtualnej, oddajmy hołd naszym bohaterom indywidualnie, ale przecież RAZEM – zachęca Wielkopolan marszałek Marek Woźniak.

Najciekawiej zapowiada się akcja #ŻYCZENIAna102. – Zapraszamy mieszkańców regionu do przesyłania życzeń z okazji rocznicy Powstania Wielkopolskiego. Zachęcamy, by pojawiły się w nich białe-czerwone akcenty, jak kotyliony, emblematy,

„Mali Powstańcy” – zdjęcia, które tym razem przypominają o rocznicy wydarzeń z 1918/1919 r. na froncie budynku UMWW.

przebrania lub kartki z napisem #POWSTANIEna102 – apelują organizatorzy.

Życzenia mogą mieć dowolną formę (zdjęcia, rysunki, filmu, napisu). Będą one publikowane na wspomnianej stronie internetowej, a z najciekawszych prac powstanie film udostępni-

ony 27 grudnia. Przyjrzymy się im również na łamach „Monitora Wielkopolskiego”.

Sport i śpiew

Kolejna odsłona świętowania (#BIEGAMYna102) przeznaczona jest dla aktywnych. – Wszystkich miłośników biegania zachęcamy

do uczczenia rocznicy przez pokonanie symbolicznego dystansu 1918 metrów. Co wyjątkowe, chociaż podejmujący wyzwanie pobieganie czy pójdzie sam, to jednak będzie częścią wspólnoty! Gwarantujemy zastrzyk energii! – dopingują samorządowcy. Te niespełna 2 km

można przejść lub przebiec w dowolnym miejscu i czasie do 20 grudnia. Należy je udokumentować w telefonicznej aplikacji biegowej. Zgłoszeni biegacze dostaną dyplomy i staną się częścią wielkiej pamiątkowej galerii.

Dla tych, co wolą wyrażać się w muzyce, przeznaczona jest akcja #SPIEWAMYna102. Na facebookowym fanpage'u @27grudnia-PowstanieWielkopolskie zostanie zaprezentowane premierowe wykonanie pieśni „Marsylianka Wielkopolska” w nowej aranżacji z udziałem wielkopolskich artystów. Równoległe, dzięki wersji karaoke tego utworu, Wielkopolanie będą mieli możliwość samodzielnego odśpiewania pieśni.

Dla maluchów

#MALIPOWSTAŃCYna102 – to z kolei akcja włączająca najmłodszych Wielkopolan we wspólne świętowanie. Stanowi zachętę dla nauczycieli oraz dzieci przedszkolnych i wczesnoszkolnych (klasy I-IV) do wykonania w ramach zajęć zdalnych (bądź

w innej formie, np. w przedszkolu) powstańczej rogatywki techniką origami. Pomocą służyć będzie instruktażowy film, wzbogacony nie tylko o wskazówki, jak przygotować powstańcze nakrycie głowy, ale i o najciekawsze fakty z historii niepodległościowego zrywu przedstawione w dostępnej dla dzieci formie.

Dodajmy, że w dniu 102. rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego na stronie www.27grudnia.pl o godz. 16.40 rozpocznie się specjalna relacja online związana z tegorocznymi uroczystościami. A bezpośrednio po ich zakończeniu, również w internecie odbędzie się premierowy pokaz filmu dokumentalnego „Zwycięstwo. Powstanie Wielkopolskie 1918-1919” w reżyserii Tadeusza Litowczenki oraz Dominiki Wójcik-Skolimowskiej. Producentem filmu jest Fundacja Obywatelska „Bazar”, a koproducentem Wielkopolskie Muzeum Niepodległości. Samorząd województwa dofinansował dokument kwotą 300.000 zł. ABO

102. ROCZNICA WYBUCHU POWSTANIA WIELKOPOLSKIEGO

Szanowni Państwo,
Drodzy Wielkopolanie!

Wystarczył moment, kilka słów, by 27 grudnia 1918 roku Poznań chwycił za broń. A za nim – Wielkopolska. Stawką była WOLNOŚĆ.

Wymarzona, wypracowana i w końcu wywalczona!

Sukces tego zrywu, tak doskonale przygotowanego i solidarnie przeprowadzonego, jest wciąż naszą dumą i zasługuje na to, by stał się dumą każdego Polaka.

Byśmy nie zapomnieli o tych,

którzy podarowali Ojczyźnie niepodległą Wielkopolskę.

Mimo że epidemia nas ogranicza i nie pozwala na organizację zwyczajowych uroczystości, jak co roku oddajmy hołd bohaterom. Pokażmy, że pamiętamy, jesteśmy i będziemy wdzięczni.

Pozwólcie Państwo,

że 27 grudnia przy pomniku Powstańców Wielkopolskich w Poznaniu i nazajutrz przy Grobie Nieznanego Żołnierza oraz na Powązkach w Warszawie w imieniu wszystkich Wielkopolan złożę kwiaty i zapalę znicze.

A w godzinę wybuchu powstania razem pomyślmy o tych, którzy dali nam przykład „JAK ZWYCIĘŻAĆ MAMY”!

M. Woźniak

Marek Woźniak
Marszałek Województwa Wielkopolskiego

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

27grudnia.pl

Pieniądze na pomoc przedsiębiorcom

Co wykazał audyt naboru wniosków w ramach Wielkopolskiej Tarczy Antykryzysowej?

Zlecony przez marszałka audyt nie wykazał nieprawidłowości, które nakazałyby unieważnienie konkursu przeprowadzonego przez podległą samorządowi województwa spółkę – Wielkopolską Agencję Rozwoju Regionalnego. Ta decyzja oznacza możliwość zawierania umów i wypłaty pieniędzy tym przedsiębiorcom, którzy zostali zakwalifikowani do wsparcia w ramach Wielkopolskiej Tarczy Antykryzysowej.

Tysiące zainteresowanych

Przypomnijmy – samorząd województwa przeznaczył prawie 100 mln zł z WRPO 2014+ na granty dla mikro i małych firm, mające dodatkowo wspomóc przedsiębiorców dotkniętych pandemicznym kryzysem. 24 sierpnia o godzinie 9 WARP uruchomiła elektroniczny nabór wniosków. Okazało się, że zakończył się on już po minucie, bo wyczerpała się pula pieniędzy. Nic dziwnego – łącznie przedsiębiorcy złożyli 50 tysięcy wniosków na kwotę 1,7 mld zł (w innych województwach liczba chętnych nie przekraczała 20 tysięcy, a niemal wszędzie pojawiły się problemy z naborem).

Do dofinansowania system zakwalifikował 2856 wniosków. Wielu zawiedzionych kwestionowało sposób naboru, dopatrując się rzekomych nieprawidłowości. W tej sytuacji marszałek zlecił audyt wykonany przez specjalistów z Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego. O jego wynikach 18 listopada poinformowali marszałek Marek Woźniak i prezes WARP Krzysztof Urbaniak.

Do dofinansowania system zakwalifikował 2856 wniosków. Wielu zawiedzionych kwestionowało sposób naboru, dopatrując się rzekomych nieprawidłowości. W tej sytuacji marszałek zlecił audyt wykonany przez specjalistów z Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego. O jego wynikach 18 listopada poinformowali marszałek Marek Woźniak i prezes WARP Krzysztof Urbaniak.

Szanse były równe

Jak przekazano, badanie dało odpowiedzi w trzech podstawowych kwestiach: system umożliwił skuteczne złożenie wniosków, nie zawierał mechanizmów preferujących określoną grupę, nie zawierał elementów, które czyniłyby go podatnym na zewnętrzne ingerencje naruszające uczciwość. Dodatkowo zdecydowano się na sprawdzanie każdego adresu IP, z którego złożono wniosek.

– Wymienione czynniki nie miały wpływu na kształ-

FOT. PIOTR RATAJCZAK

Wyniki audytu pozwoliły na uruchomienie przez WARP procedury wypłaty wsparcia dla firm.

– Wymienione czynniki nie miały wpływu na kształ-

rozpocząć procedurę podpisywania umów z beneficjentami i wypłaty grantów.

– Dla nas najważniejsze jest potwierdzenie, że nikt nie został wpuszczony do systemu przed godziną 9. Jedyne w 7

przypadkach mamy podejrzenia, że aplikacje zostały złożone przez automaty – dodał Krzysztof Urbaniak. Dodatkowo, w kilkudziesięciu przypadkach wyjaśnienia wymaga fakt złożenia więcej niż jednego wniosku z tego samego adresu IP (każda taka sytuacja zostanie zweryfikowana).

To nie roboty

Wnioski z audytu marszałek powtórzył podczas sesji sejmiku 30 listopada, kiedy dyskutowano nad projektem stanowiska (ostatecznie większość radnych odrzuciła jego przyjęcie) wniesionego przez klub PiS. Wskazywało ono na wątpliwości, które pojawiły się po konkursie zorganizowanym przez WARP, a także wzywało do lepszego nadzoru nad spółkami podległymi województwu.

– Skoro listę ułożono w kilka nanosekund, to czy wśród tych szczęśliwców są ogóle tacy, którzy sami kliknęli, a nie skorzystali z pomocy robota? – pytał szef klubu PiS Zbigniew Czerwiński. – Albo ktoś świadomie to skonstruował tak, żeby wygrały roboty, albo komuś zabrakło wyob-

rażni. Tak czy inaczej obciąża to WARP.

– Nie wyobrażacie sobie państwo, ile hejtu wylało się na nas zupełnie „za darmo”, tylko dlatego, że 50 tysięcy przedsiębiorców chciało uzyskać pomoc, a starczyło jej dla kilku tysięcy – odpowiadał radnym marszałek Marek Woźniak. – W schemat „kto pierwszy, ten lepszy” wmanewrowało nas swoimi wytycznymi ministerstwo. Nie jest jednak prawdą, że ten konkurs wygrały roboty. Miałem tu, przed urzędem protest tych ludzi, którzy zakwalifikowali się do wsparcia. Oni przyszli z tablicami „nie jestem robotem”.

Podczas spotkania z dziennikarzami marszałek zapowiedział kolejną odsłonę antykryzysowego wsparcia dla firm. Jeżeli uda się pozyskać dodatkowe środki rządowe, będzie to ponownie około 100 mln zł. Jeżeli nie – samorząd wygospodaruje z WRPO połowę tej kwoty. Tym razem nabór ma odbywać się na innych zasadach, a wsparcie zostanie skierowane jedynie do najbardziej poszkodowanych branż i firm. **ABO**

REKLAMA

**SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO**

**Wielkopolski
Fundusz Rozwoju**
Spółka Samorządu Województwa Wielkopolskiego

Oferta Wielkopolskiego Funduszu Rozwoju sp. z o.o.

**PRODUKTY
FINANSOWE
W ZASIĘGU TWOJEJ
RĘKI**

Wspieramy przedsiębiorców również przy udziale Pośredników Finansowych

**Pożyczka
Ekspansja**

**Pożyczka
Regionalna**

**Linia
Finansowa II**

**Pożyczka
Płynnościowa**

Poręczenie

**Pożyczka
Hipoteczna**

**Pożyczka
EKOenergetyczna**

**Pożyczka
Obrotowa**

www.wfr.org.pl

kontakt@wfr.org.pl

61 671 72 13

Więcej funduszy na gospodarkę wodno-ściekową

Dzięki dodatkowym środkom z PROW 2014-2020 podpisano kolejne umowy na dofinansowanie inwestycji.

W lipcu 2020 r. beneficjenci Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 uzyskali pomoc finansową z przeznaczeniem na realizację 46 inwestycji z zakresu prac wodno-kanalizacyjnych. O środki na ten cel gminy oraz gminne zakłady gospodarki komunalnej wniosły w drugiej połowie 2019 r. Zainteresowanie naborem było bardzo duże. Z uwagi na to na liście operacji oczekujących na dofinansowanie znalazło się 35 projektów, które spełniają warunki pomocy, ale nie zmieściły się we wcześniej obowiązującym limicie środków.

– Korzystny kurs wymiany złotego do euro, a także wprowadzone zmiany legislacyjne umożliwiły rozpatrzenie oczekujących na dofinansowanie wniosków. W efekcie możliwe stało się zawarcie kolejnych umów o przyznaniu pomocy – mówi wicemarszałek województwa Krzysztof Grabowski. – Dzięki trzem umowom, które podpisałem z beneficjentami PROW 2014-2020, na obszarach wiejskich Wielkopolski zrealizowane zostaną ważne inwestycje w infrastrukturę

FOT. ARCHIWUM UMWW

Zakład Gospodarki Komunalnej w Kłecku pozyskał fundusze na realizację inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej. Na zdjęciu od lewej: dyrektor Departamentu PROW UMWW Izabela Mroczek, wicemarszałek Krzysztof Grabowski i prezes zarządu ZGK w Kłecku Tomasz Nowak.

wodno-kanalizacyjną. Województwo wielkopolskie nie ustaje w staraniach o pozyskanie dodatkowych środków na ten cel, aby możliwe było dofinansowanie wszystkich operacji znajdujących się na liście rankingowej.

18 września wicemarszałek Krzysztof Grabowski podpisał w imieniu samorządu województwa umowę o przyznaniu pomocy dla Zakładu Gospodarki Komunalnej w Kłecku. Dofinansowanie w wysokości 2 mln zł w-

prze budowę ponad 4 km sieci kanalizacji sanitarnej oraz wyposażenie w zestaw hydroforowy budynku stacji uzdatniania wody w miejscowości Świniary. Wpłynie to bezpośrednio na poprawę stanu środowiska, oraz

jakości życia mieszkańców i rozwój gospodarczy obszaru.

Wsparcie z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich zdobył też Zakład Gospodarki Komunalnej w Zaniemyślu. Pozyskana kwota 1,6 mln zł pozwoli na budowę ponad 4 km sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Winna i Polwica-Huby, przebudowę 650 m sieci wodociągowej w miejscowości Luboniec oraz zakup i montaż agregatu prądotwórczego dla stacji uzdatniania wody w miejscowości Brzostek w gminie Zaniemyśl. Umowę o przyznaniu pomocy zawarto 25 listopada.

Gminie Połajewo udało się z kolei otrzymać pomoc finansową w kwocie 1,9 mln zł. Umowę w siedzibie Urzędu Gminy podpisano 1 grudnia. Dzięki unijnemu wsparciu samorząd zbuduje 1,4 km sieci kanalizacji sanitarnej z przykanalikami do granic nieruchomości w miejscowości Krosin oraz rozbuduje stację uzdatniania wody w Młynkowie.

Każdy z beneficjentów otrzyma pomoc w wysokości 63,63 proc. kosztów kwalifikowanych operacji, do

których zalicza się zarówno koszty wykonania robót budowlanych, zakupu sprzętu oraz wyposażenia, jak i koszty opracowania niezbędnej dokumentacji. Ma ona formę refundacji. Maksymalny termin zakończenia i rozliczenia zaplanowanych inwestycji to 30 czerwca 2023 r.

– Wsparcie operacji typu „Gospodarka wodno-ściekowa” ma nieocenione znaczenie dla rozwoju naszego regionu. Na bieżąco monitorujemy realizację projektów i, w miarę uwalniania się środków, kolejne wnioski oczekujące na dofinansowanie poddawane są dalszym etapom oceny. Wkrótce zapewne kolejne gminy i spółki gminne otrzymają pieniądze na realizację swoich inwestycji – wyjaśnia Izabela Mroczek, dyrektor Departamentu Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich w UMWW. – Wyposażenie obszarów wiejskich naszego województwa w podstawową infrastrukturę wodno-kanalizacyjną wpływa na poprawę jakości życia i prowadzenia działalności przez mieszkańców, czyniąc te tereny atrakcyjnym miejscem do życia i inwestowania.

Na zdjęciach widać, jak PROW zmienił wielkopolską wieś

22 października uchwałą zarządu województwa rozstrzygnięto konkurs fotograficzny pt. „PROW w obiektywie”.

Celem konkursu, zorganizowanego przez jednostkę regionalną Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich, była m.in. popularyzacja wśród mieszkańców Wielkopolski wiedzy na temat efektów wdrażania w naszym województwie PROW 2007-2013 oraz PROW 2014-2020, a także promocja turystyki wiejskiej oraz dziedzictwa kulinarnego regionu.

Uczestnicy nadsyłali prace do 30 września 2020 roku, a każdy z nich mógł zgłosić maksymalnie jedno zdjęcie do trzech kategorii tematycznych. Na konkurs przysłało łącznie 56 prac, z czego 40 spełniło wymogi regulaminu. Fotografie oceniło jury złożone

z pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu.

W kategorii „Lato na wielkopolskiej wsi” pierwsze miejsce zajęła Małgorzata Kolasa za zdjęcie „Droga do domu”. Drugie miejsce za fotografię „Tęcza” zajął Arkadiusz Macios, a trzecią nagrodę uzyskała Iwona Tomaszewska za pracę „Słonecznikowe lato na pobiedzkiej wsi”. Wyróżnienie w tej kategorii przyznano Grzegorzowi Mrozikowi, który wykonał kadr tytułowany „Mglisty poranek”.

Za najlepsze w kategorii „Jak PROW zmienił wielkopolską wieś?” jury uznało zdjęcie Macieja Grzeszczaka „Wiatrak Szczepan o zachodzie słońca”. Na drugim miejscu znalazła się praca „Nasze miasteczko” autorstwa Katarzyny Wojtkowiak-Żaczek, natomiast na

trzecim – fotografia „Pałac w Kaźmierzu”, którą nadesłał Mateusz Stróżyk.

W kategorii „Ginące zawody oraz zapomniana sztuka na wielkopolskiej wsi” pierwsze miejsce przyznano Robertowi Cierniakowi za „Tradycyjne rzemiosło”, drugie Jarosławowi Janowskiemu za zdjęcie „Bartnik – Dębowa słodycz”, a laureatem trzeciego miejsca w tej kategorii została Julia Hartwich, autorka pracy „Kołodziej”.

Osobą wyróżnioną w dwóch ostatnich kategoriach jest Paweł Władysław Płócienniczak, który do konkursu zgłosił prace „Zbiornik Długołęka wraz z infrastrukturą” oraz „Zdzisław Cieluch – Kowal z Tomic”.

Laureaci i wyróżnieni otrzymali nagrody w postaci voucherów do sklepu fotograficznego.

FOT. MAŁGORZATA KOLASA

Zwycięską pracę w kategorii „Lato na wielkopolskiej wsi” wykonano w Tarnowie Podgórnym.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Publikacja opracowana przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Publikacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.

Stronę redagują: Adrian Kapuściński, Marta Jachimowska – Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, tel. 61 626 60 00, fax 61 626 60 04, e-mail: dow.sekretariat@umww.pl, www.dprow.umww.pl

**Zmieniamy
Wielkopolskę**

www.wrpo.wielkopolskie.pl

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020

Oglądaj magazyn unijny:

- WTK poniedziałek godz. 19.15 i wtorek godz. 17.50
- TV Pro Art środa godz. 20.50 i niedziela godz. 18.50
- TV Asta czwartek i piątek godz. 17.45

Miliony z Brukseli na drogi wojewódzkie

Zakończyły się dwie ważne inwestycje drogowe w północnej Wielkopolsce. To ponad 20 km nowego asfaltu!

W Wielkopolsce jeżdżymy łącznie po 28 tys. km dróg. Mniej więcej jedna dziesiąta z nich to drogi wojewódzkie, na których prowadzonych jest wiele inwestycji, koordynowanych w imieniu samorządu regionu przez Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu. Większość tych przedsięwzięć jest możliwa dzięki unijnemu wsparciu z WRPO 2014+.

W ostatnich latach przebudowano już ponad 130 kilometrów dróg. Kolejne 21 kilometrów nowego asfaltu pojawiło się niedawno dzięki rozbudowie dróg wojewódzkich na odcinkach: Huta Szklana – Przesieki (DW 123) oraz Wyrzysk – Osiek nad Notecią (DW 123).

Okno na świat

Nowa trasa z Huty Szklanej do Przesiek liczy ponad 17 km. Zostanie oddana do użytku jeszcze w tym roku, tj. o 12 miesięcy szybciej, niż pierwotnie planowano. Inwestycja polegała na rozbudowie dwóch odcinków w powiecie czarnkowsko-trzciane-

FOT. ARCHIWUM BENEFICJENTA

Czterokilometrowy odcinek drogi w gminie Wyrzysk jest częścią większej inwestycji w tym rejonie.

ckim. Jej początek ma miejsce na skrzyżowaniu z drogą wojewódzką nr 174 w Hucie Szklanej, a koniec – na skrzyżowaniu z drogą krajową nr 22 w rejonie Przesiek (gmina Krzyż Wielkopolski).

Co zmieniło się na tym odcinku? Wybudowano nową konstrukcję jezdnii, skrzyżowania, dwa jednoprzęsłowe mosty na rzece Człopica. Po-

jawiły się też przepusty drogowe, zatoki autobusowe, zjazdy, chodniki i pobocza. Zamontowano elementy bezpieczeństwa ruchu drogowego, oznakowanie pionowe i poziome. Roboty objęły również likwidację przejazdów kolejowych. Prace trwały ponad dwa lata i kosztowały WZDW blisko 80 mln zł, z czego ponad

64 mln zł pochodzi z WRPO 2014+.

Wyremontowana trasa to „okno na świat” dla mieszkańców gmin zlokalizowanych w tej części powiatu (Wieleń, Drawsko i Krzyż Wlkp.). Droga znajduje się niemal przy samej granicy z województwem zachodniopomorskim przy szosie krajowej nr 22. Jest więc szansa na wzrost

atrakcyjności tych terenów i nowe inwestycje.

Kompleksowe wsparcie

W listopadzie zakończyła się rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 242 na odcinku o długości ponad 4 km w gminie Wyrzysk. Zadanie rozpoczęło się w listopadzie 2018 roku.

– Realizację takich inwestycji to przede wszystkim poprawa jakości życia mieszkańców – mówi marszałek Marek Woźniak. – Na odcinku ponad 4 km mamy ścieżkę rowerową, chodnik, zatoki autobusowe i postojowe, bariery ochronne, więc tym samym zwiększyliśmy bezpieczeństwo kierowców i pieszych. Cieszy fakt, że zadania, które realizujemy na naszych drogach, są współfinansowane w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, co jest szansą na rozwój całego regionu i lokalnych społeczności.

Łączny koszt rozbudowy drogi to około 28,3 mln zł, z czego unijne dofinansowanie wyniosło ponad 20 mln zł. Ktoś powie, że to tylko 4 km

nowej drogi, ale jest to zakończenie większej inwestycji w tym rejonie.

– To była kontynuacja planu kompleksowej rozbudowy. W 2017 r. zakończono prace w samym Wyrzysku, a teraz po trzech latach oddajemy mieszkańcom kolejne 4 km – dodaje wicemarszałek Wojciech Jankowiak. – Łącznie to ponad 6 km rozbudowanej drogi, które udało się zrealizować przy pomocy unijnej. Przypomnijmy, że prace w 2017 roku były realizowane na najbardziej newralgicznym odcinku, charakteryzującym się wąską i zwartą tkanką miejską, ze starą infrastrukturą podziemną. To był nieprzyjazny teren do prowadzenia robót budowlanych.

Ważne unijne inwestycje drogowe są realizowane również w innych częściach Wielkopolski. To budowa m.in. obwodnic we Wronkach i w Gostyniu czy mostu w Rogalinie. Dofinansowanie z UE tylko tych zadań wynosi ponad 203 mln zł. A to tylko namiastka tego, co już udało się zrobić na drogach z wykorzystaniem pomocy Brukseli. MARK

Rozpędzą się nawet do 120 km/h

Dobre wieści dla pasażerów, którzy jeżdżą pociągami na trasie Poznań – Piła. Od 13 grudnia (wraz z nowym rozkładem jazdy) pociągi przyspieszą na zmodernizowanej magistrali kolejowej do 120 km/h. To oznacza, że średni czas podróży ze stolicy Wielkopolski do Piły skróci się o kilkadziesiąt minut.

To jeden z najbardziej oczekiwanych rezultatów najdroższej inwestycji unijnej dofinansowanej z puli WRPO 2014+ (prawie 425 mln zł). 134 km zmodernizowanego połączenia kolejowego między Poznaniem a Piłą to ważne przedsięwzięcie, bo dzięki niemu mieszkańcy miejscowości położonych na tej trasie mogą szybciej dojechać do stolicy województwa, a swoje samochody zostawić w garażach lub przy węzłach przesiadkowych (notabene także

FOT. ARCHIWUM DPR UNIWY

Modernizacja linii kolejowej z Poznania do Piły to najdroższy projekt unijny z WRPO 2014+.

wybudowanych ze środków unijnych).

Liczy się też komfort podróży: powstały 34 nowe perony i przebudowano stare istniejące stacje. Dodano cztery nowe przystanki. Oprócz tego doszły nowe rozjazdy, zainstalowano maty tłumiące hałas, nowoczesny system sterowania ruchem kolejowym i zmodernizowano 63 przejazdy.

Być może w 2023 roku pociągi przyspieszą do 120 km/h także na 15-kilometrowym odcinku między Drzymałowem a Wolsztynem. Inwestycja ma szansę na około 109 mln zł dofinansowania z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2014+. Wniosek unijny został złożony przez PKP i czeka na ocenę formalną i merytoryczną. MARK

Jeśli kolejarze otrzymają pomoc unijną, to na odcinku od Wolsztyna do Drzymałowa zostaną ułożone nowe tory. Bezpieczeństwo w ruchu kolejowym i drogowym zwiększy przebudowa 21 przejazdów kolejowo-drogowych. Być może najbardziej spektakularną – z punktu widzenia podróżnych – zmianą będzie modernizacja peronów w Grodzisku i w Wolsztynie. Będą wyższe, dzięki czemu wsiadanie i wysiadanie z pociągów stanie się wygodniejsze.

Nowoczesne rozwiązania pójda w parze z zachowaniem historycznego charakteru remontowanego odcinka. Na trasie z początku XX w. nadal będą dawne semafony kształtowe i pojedają (jak do tej pory) zabytkowe parowozy. To ewenement na skalę światową, że takie lokomotywy jeżdżą na co dzień według normalnego rozkładu jazdy. MARK

Nowy numer e-magazynu

To ludzie aktywni, kreatywni, z dużym zasobem możliwości, kontaktów, doświadczenia i czasu. Mowa oczywiście o seniorach!

Jeszcze dekadę temu przyszłość większości seniorów była przewidywalna i raczej smutna. Szczęśliwie ten obraz powoli przemija. Dzięki wsparciu, także ze środków unijnych, w całej Polsce powstaje coraz więcej miejsc przyjaznych „srebrnemu pokoleniu”. Należą do nich również kluby seniora, których także w Wielkopolsce nie brakuje.

Nie ma tam miejsca na nudę, a samotność z pewnością nie istnieje. Co prawda w obecnej sytuacji ich działalność musiała zostać zawieszona, jednak w niedalekiej przyszłości ich znaczenie będzie nie do przecenienia. W e-magazynie „Nasz Region” (nr 14) opisujemy kilka takich miejsc powstałych w regionie i pytamy: co dalej? W jaki sposób wykorzystać potencjał osób starszych?

Zachęcamy do lektury nowego numeru e-magazynu, dostępnego na stronie wrpo.wielkopolskie.pl oraz na kilkunastu portalach lokalnych. MARK

Kulturalne wizytówki miast

Września i Zbąszyń – co łączy te miejscowości?

Pozostaje żyć nadzieją, że pandemia przeminie albo przynajmniej złagodnieje i tym bardziej będziemy spragnieni kultury w wydaniu lokalnym. Wówczas takie obiekty, jak choćby przebudowany niedawno Wrzesiński Ośrodek Kultury albo planowane Muzeum Ziemi Zbąszyńskiej i Regionu Kozła, będą odgrywać ważną rolę w powrocie do normalności.

Modernizacja Wrzesińskiego Ośrodka Kultury już się zakończyła. Obiekt wygląda imponująco pod każdym względem. Przebudowano budynek (likwidując np. wiatrołapy wejściowe) oraz instalacje, dostosowując rozwiązania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wykończono też wnętrze, poprawiono akustykę oraz oświetlenie sceniczne. Stworzono również elektroniczny system rezerwacji biletów, umożliwiający mieszkańcom ich zamówienie w wybranym przez siebie czasie.

Dzięki przebudowie zmienił się nie tylko budynek, ale też całe jego otoczenie. Posadzono np. nowe krzewy, byli-

Wrzesiński Ośrodek Kultury wygląda teraz bardzo nowocześnie.

ny oraz drzewa. Dotacja unijna na ten cel wyniosła około 3 mln zł.

W takich warunkach prowadzenie działalności kulturalnej będzie jeszcze atrakcyjniejsze, tym bardziej że wydarzenia odbywające się we Wrzesińskim Ośrodku Kultury cieszą się bardzo dużym zainteresowaniem mieszkańców i gości. Niektóre przedsięwzięcia mają zasięg międzynarodowy, jak np. Wrzesiński Festiwal Orkiestr Dętych.

Również plany kulturalne władz Zbąszynia będą mogły

zostać zrealizowane dzięki dotacji z WRPO 2014+ w wysokości 3,3 mln zł.

– Dokładamy naszą cegiełkę do planów gminy Zbąszyń i przeznaczamy środki unijne będące w naszej dyspozycji na inwestycję, która uczyni to miejsce atrakcyjnym dla mieszkańców i turystów – mówił 20 listopada podczas podpisywania umowy marszałek Marek Woźniak.

Za te pieniądze zostanie wyremontowany budynek, w którym powstanie Muzeum Ziemi Zbąszyńskiej i Regionu Kozła. Placówką będzie za-

rzędać Regionalny Ośrodek Edukacji Kulturalnej i Animacji Kultury. Budynek będzie pełnił funkcje wystawiennicze oraz dydaktyczne. W ramach projektu zaplanowano także zakup wyposażenia, m.in. nowoczesnego projektora multimedialnego, a także sprzętu doświetlającego ekspozycje.

Jak dotąd zarząd województwa przeznaczył z budżetu WRPO 2014+ na projekty kulturalne ponad 255 mln zł. Z tych pieniędzy przywracany jest dawny blask obiektom sakralnym, muzealnym czy domom kultury. MARK

WRPO 2014+ na skróty

► **Opatówek:** w tym mieście podpisano umowę na przebudowę i remont budynku Muzeum Historii Przemysłu. Zabytkowe skrzydło zachodnie dawnej Fabryki Fiedlerów w Opatówku będzie pełniło funkcje muzealne. Rozbudowana zostanie m.in. klatka schodowa, będzie też wykonana nowoczesna instalacja sanitarna i elektroenergetyczna. W budynku głównym muzeum będzie zamontowany monitoring. Inwestycja potrwa do końca 2021 roku, a uzyskała ponad 2,4 mln zł dotacji z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2014+.

► **Poznań:** koronawirus wstrzymał inaugurację nowej siedziby Polskiego Teatru Tańca, którą pierwotnie zaplanowano na grudzień. Uroczyste otwarcie przeniesiono na Międzynarodowy Dzień Tańca (tj. 29 kwietnia 2021 roku). Obiekt kulturalny powstaje w Poznaniu przy ulicy Taczaka 8, a jego realizacja była możliwa dzięki dotacji unijnej w wysokości około 8 mln zł.

► **Kawęczyn:** powstał tutaj Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Obiekt znajdujący się na terenie istniejącej oczyszczalni ścieków w Kawęczynie został już odebrany pod względem technicznym. Inwestycja otrzymała prawie 370 tys. zł dotacji z WRPO 2014+.

► **Gołańcz:** dwie ważne inwestycje rozpoczną się w tym mieście dzięki ponad 10 mln zł dotacji unijnej. Chodzi o rewitalizację zamku kasztelańskiego i realizację ratunkowych prac konserwatorskich i restauratorskich po pożarze w kościele parafialnym pw. św. Wawrzyńca. W murach zamku powstanie m.in. muzeum, które będzie prezentować jego średniowieczną historię, zaś w świątyni zostaną odnowione wnętrza, które ucierpiały po pożarze z kwietnia 2019 roku.

► **Grodzisk Wilk.:** jeszcze w tym roku powinien zakończyć się remont byłego dworca PKP. Prace są już na finiszu, o czym świadczy zamontowany na budynku rozświetlony neon. To przedsięwzięcie jest wyjątkowe, również z tego powodu, że powstanie tutaj miejsce pomagające osobom wykluczonym w codziennym życiu. Władze miasta pozyskały na ten cel ponad 5 mln zł dotacji z WRPO 2014+.

► **Poznań:** władze Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu mają pomysł na zagospodarowanie ceglanej hali przy ulicy Szyperskiej (dawna Stara Papiernia). Do połowy 2023 roku powstanie tu unikatowa w Polsce prototypownia, stanowiąca uczelniane centrum cyfrowe. Studenci i naukowcy będą tam mogli realizować swoje projekty badawcze. Uczelnia planuje utworzyć przy ul. Szyperskiej m.in. laboratorium Wydziału Malarstwa i Rysunku czy zaplecze dla pracowni projektowych. To wszystko będzie możliwe, gdyż uczelnia pozyskała 23 mln zł dofinansowania z WRPO 2014+.

► **Wielkopolska:** nowa sytuacja i epidemiczne obostrzenia sprawiły, że unijna pomoc musiała szybko trafić tam, gdzie jest najbardziej potrzebna. Zastryk finansowy opieki zdrowotnej (o którym regularnie piszemy w „Monitorze”) to jedno, ale pomocy i wsparcia potrzebowali też pracownicy domów pomocy społecznej czy pokrewnych ośrodków. Tutaj również pomogło unijne dofinansowanie. Wprowadzenie w życie projektu „STOP COVID-19. Bezpieczne systemy społeczne w Wielkopolsce” przełożyło się na bezpośrednie wsparcie podmiotów w obszarze pomocy i integracji społecznej oraz pieczy zastępczej w Wielkopolsce. Około 24,5 miliona złotych z WRPO 2014+ pozwoliło, między innymi, na zakup środków ochrony osobistej dla personelu czy na regularne testy na obecność koronawirusa dla pracowników. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu w imieniu Samorządu Województwa Wielkopolskiego przekazał te środki konkretnym powiatom i gminom. Granty otrzymało 141 samorządów z Wielkopolski.

► **Wolsztyn:** w mieście powstało Zintegrowane Centrum Komunikacyjne, łączące funkcje dworca kolejowego i autobusowego, z odpowiednim zapleczem – poczekalnią, restauracją, kasami biletowymi i toaletami. Znalazło się tu też miejsce dla małego kina społecznościowego oraz punktu prasowego z informacją turystyczną. Wszystko w nowej aranżacji, nawiązującej do historycznych tradycji Wolsztyna. Inwestycja miasta otrzymała ponad 4 mln zł z UE. MARK

Udar mózgu – co dalej?

Udar to jeden z głównych powodów niepełnosprawności u osób dorosłych. Ortopedyczno-Rehabilitacyjny Szpital Kliniczny im. W. Degi UM w Poznaniu realizuje bezpłatny projekt rehabilitacji neurologicznej dla osób po udarze mózgu, który jest współfinansowany ze środków unijnych.

Polega on na szeroko pojętej rehabilitacji w formie 3-tygodniowych cykli leczenia rehabilitacyjnego w warunkach szpitalnego oddziału stacjonarnego. Pacjenci korzystają z konsultacji lekarza i fizjoterapeuty, z zabiegów neurofizjoterapeutycznych i fizykalnych, terapii zajęciowej, neurologopedycznej i neuropsychologicznej oraz ze stałej opieki pielęgniarskiej, a także mają zapewnione całodobowe wyżywienie.

– Mocną stroną naszego projektu jest holistyczne podejście do rehabilitacji. Skupiamy swoje działania nie tylko na przywróceniu sprawności fizycznej pacjenta, ale także sprawności w aspekcie psychospołecznym, dając pa-

cientowi równowagę między tymi sferami. Takie podejście pozwoli osobie po udarze cieszyć się pełnią życia – mówi prof. Przemysław Lisiński, kierownik projektu.

Zgłoszenia przyjmowane są za pośrednictwem strony www.orsk.ump.edu.pl / udar. Kontakt telefoniczny możliwy jest pod numerem 510 711 636, a adres e-mail to: reh.udar@orsk.ump.edu.pl.

– Działamy w najwyższym reżimie sanitarnym, zapewniając bezpieczeństwo pacjentom m.in. poprzez wykonywanie testów w kierunku SARS-CoV-2. Posiłkując się hasłem „Nie zwlekaj – mózg nie poczeka” – już dziś zapraszamy mieszkańców Wielkopolski w wieku 18-64, u których od udaru nie minęło więcej niż 12 miesięcy, do udziału w projekcie – dodaje Przemysław Lisiński.

Zachęcamy także do obserwowania profilu w portalach Facebook i Instagram: Udar mózgu – co dalej? Zespół terapeutyczny będzie starał się odpowiedzieć na pytania związane z udarem. RED

Stawiają na robota

Trwają prace nad prototypem multirobota.

Czy multirobot tworzony w Wielkopolsce znajdzie niebawem swoje zastosowanie na całym świecie? System do zarządzania produkcją jest w fazie badań przemysłowych i prac rozwojowych.

– Nasi pracownicy dokładają wszelkich starań, aby przełomowy system do zarządzania produkcją rozpoczął swoją pracę w ciągu najbliższych kilkunastu miesięcy – mówi Robert Pawlak, prezes firmy L-Systems, która na swój pomysł otrzymała ponad 640 tys. zł z WRPO 2014+.

W pierwszym kwartale 2021 roku zakończą się prace nad prototypem multirobota. Następnie zaplanowano weryfikację, demonstrację i uzyskanie ostatecznej formy technologii tego urządzenia. Komercyjna wersja robota będzie dostępna pod koniec przyszłego roku.

Innowacyjny projekt tworzony jest w poznańskim i pilskim biurze L-Systems przy udziale Instytutu Badań Systemowych Polskiej Akademii Nauk. Nowoczesny multirobot to oparty o koncepcję agentów system do zarządzania produkcją. opr. MARK

PODZIĘKOWANE

Dzień Pracownika Socjalnego 2020

Wojciech Janowski – Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego

Marek Woźniak – Marszałek Województwa Wielkopolskiego

Krzysztof Grabowski – Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego

Jacek Bogusławski – Członek Zarządu Województwa Wielkopolskiego

Paulina Stochniałek – Członek Zarządu Województwa Wielkopolskiego

Małgorzata Wluzak-Klepka – Przewodnicząca Sejmiku

Andrzej Flecha – Przewodniczący Komisji Rodziny

Grzegorz Grzepl – Dyrektor ROPS

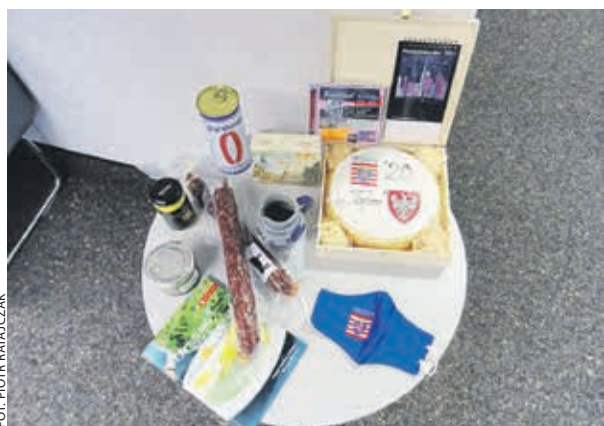
SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu

Wielkopolska, 21 listopada 2020 roku

FOT. ARCHIWUM UMWW

21 listopada w Polsce obchodzono Dzień Pracownika Socjalnego. W tych nietypowych pandemicznych czasach także życzenia potrafią nas zaskakiwać. Zamiast uroczystej gali, fanfar i oklasków, trzeba teraz przejść na komunikację zdalną, elektroniczną. Nie inaczej było w przypadku życzeń, które zarząd województwa wraz z przewodniczącą sejmiku, szefem komisji rodziny i dyrektorem ROPS w Poznaniu postanowił złożyć pracownikom wielkopolskich ośrodków pomocy społecznej. Nie zabrakło tam podziękowań za wysiłek i pracę w tak trudnym czasie. – Choć tak możemy pokazać, że doceniamy ich codzienne poświęcenie – wyjaśniała na facebookowym profilu Paulina Stochniałek z zarządu województwa.

PODPATRZONE

Do Wielkopolski dotarła smaczna przesyłka od niemieckich przyjaciół.

W tym roku świętujemy jubileusz 20-lecia partnerskich relacji pomiędzy Wielkopolską a Hesją. Zaplanowane na listopad uroczystości w gronie polskich i niemieckich samorządowców nie doszły do skutku z powodu pandemii. Sąsiedzi zza Odry postanowili jednak zrobić nam słodką niespodziankę i przesła-

li m.in. do przewodniczącej sejmiku Małgorzaty Waszak-Klepki nietypową przesyłkę. Co się w niej znalazło? Na przykład specjalnie zdobiony tort, potrawy regionalne, przewodnik kulinarny. Stara jak świat prawda – „przez żołądek do serca” – sprawdza się najwyraźniej także w kontaktach międzynarodowych.

PODSŁUCHANE

Prowadzone w trybie zdalnym obrady sejmikowych komisji i sesje sejmiku sprzyjają nawiązaniom w rozmowach do koronawirusowych okoliczności...

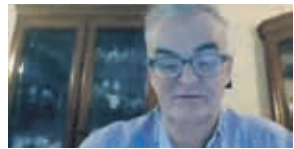
Zanim 18 listopada rozpoczęło się na dobre posiedzenie Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, radni wymieniali się domowymi sposobami na uniknięcie zakażenia. – Ja podchodzę do sprawy tradycyjnie: czosnek i „seta” – zażartował Adam Cukier. – A mnie lekarz polecił, żebym używała płynu do płukania ust jak wychodzę „do ludzi”. I tak robię – zdradziła Zofia Szalczyk. Dopytywana przez kolegów o nazwę specyfiku, zniknęła z ekranu,

by po chwili dumnie zaprezentować do kamery buteleczkę specyfiku. – Ja też to stosuję – zadeklarował Przemysław Ajchler. – To widać – spuentował Adam Cukier, zawieszając gdzieś w cyberprzestrzeni nieudomowioną interpretację swoich słów.

Z kolei na początku „andrzejkowej” (30 listopada) zdalnej sesji sejmiku łącznie się z każdym radnym, by sprawdzić obecność. Gdy na ekranie pojawił się wywołany Marek Sowa, zameldował: – Jestem, widzę i słyszę. Co prawda nie czuję, ale to nie dlatego, że mam „covid”, tylko trudno coś czuć przez internet...

Zofia Szalczyk z płynem „na wirusa”.

Marek Sowa bez wężu i „covid”.

FOT. PIOTR RATAJCZAK

FOT. ZY ARTUR BOIŃSKI

MONITOR WIELKOPOLSKI – MAGAZYN SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA

Wydawca: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego – Kancelaria Sejmiku al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, tel. 61 62 67 030, fax 61 62 67 031

Rada Programowa: Adam Cukier, Zbigniew Czerwiński (sekretarz), Marek Gola, Krzysztof Grabowski (zastępca przewodniczącej), Zofia Itman, Tatiana Sokołowska (przewodnicząca)

Redakcja: Artur Boiński (redaktor naczelny), Piotr Ratajczak (sekretarz redakcji)

Adres redakcji: al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, pokój 842, tel. 61 62 67 036,

fax 61 62 67 031, e-mail: monitor@umww.pl, www.monitorwielkopolski.pl

Materiałów nie zamówionych nie odsyłamy. Zastrzegamy sobie prawo do redakcji tekstów.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń.

Projekt graficzny: Zofia Komorowska **Skład:** Rafał Otoki

RYS. MAREK GRELA

MONITORUJEMY RADNYCH

Ewa Panowicz:

Punk i metal w samochodzie

- ▶ **Bliscy mówią na mnie...** kochanie.
- ▶ **W samorządzie najbardziej lubię...** kontakt z ludźmi i realną możliwość zmiany rzeczywistości.
- ▶ **Bycie Wielkopolaninem oznacza...** dumę, pracowitość, gospodarność, odpowiedzialność, ale i oszczędność :-)
- ▶ **Polityka to dla mnie...** szansa na możliwość kształtowania własnej rzeczywistości, ale też sztuka, o czym rządzący zapominają...
- ▶ **Gdybym musiała zmienić zawód...** zostałabym obieżyświatem.
- ▶ **Gdy skończyłam 18 lat...** szybko zaczęłam żyć na własny koszt, doceniłam wolność i tak mi zostało do dzisiaj.
- ▶ **Na starość...** W moim słowniku nie ma takiego pojęcia... :-)
- ▶ **Żałuję, że...** Nigdy niczego nie żałuję.
- ▶ **Moim największym atutem jest...** niestety odpowiedzialność, potem to odchodowuję.
- ▶ **Moja największa słabość to...** Generalnie nie mam słabości :-), ale bardzo lubię podróżować, a teraz czuję się trochę jak w klatce.
- ▶ **Nikom dotąd nie mówiłam, że...** nadal słucham muzyki punkowej i metalu (sama w aucie, megaprzyjemność).
- ▶ **Wierzę, że...** Polki i Polacy to jeszcze kiedyś będzie jeden tolerancyjny i zjednoczony Naród, niezależnie od poglądów politycznych, kibicowania takiej, a nie innej drużynie sportowej, niezależnie od koloru skóry czy preferencji seksualnych.
- ▶ **Mam nadzieję na...** zmiany polityczne w Polsce.
- ▶ **Kocham...** moich trzech chłopaków – Jacusia, Kubusia, Bubusia.

Ewa Panowicz

- ▶ ur. 31 stycznia 1973 r., Rawicz
- ▶ radca prawny we własnej kancelarii
- ▶ wybrana z listy KO, w okręgu nr 6
- ▶ 15.624 głosy

NAJLEPSZE KAWAŁKI Z INNEJ STRONY SAMORZĄDU

www.monitorwielkopolski.pl